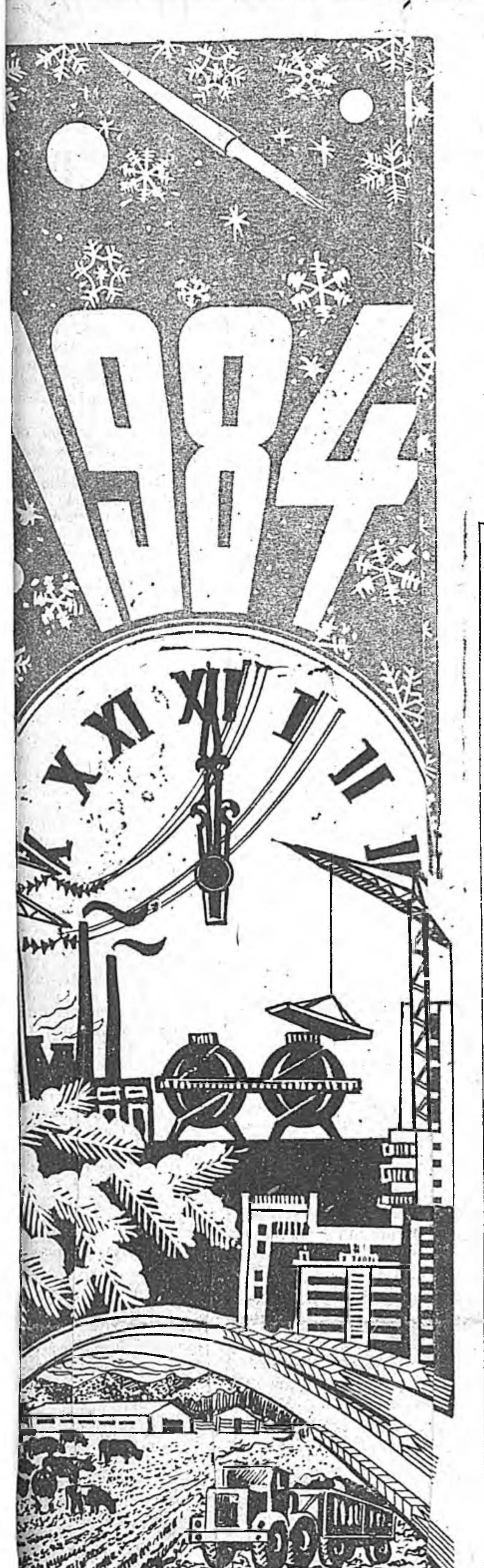
...МЖАЛТА, ЗОЛ ЖАРГАЛ ХҮСЭНЭБДИ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГ...

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 1 (16524) | 1984 оной январиин 1, воскресени | Сэн...

Р. АБИДУЕВАЙ зураг.

СОВЕТ АРАДТА ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ АМАРША...

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

1984 он түүхэдэ оршобо. Тэрэ совет арадай алдар суута туйлалтануудта нэрэ хүндэтэй һууриня эзэлхэ байха. Манай орон ажахын болон соёлой байгуулалтын бүхы шэглэлнүүдээр хараа байса урагшаа дабшаа. Ниитын үйлэдбэриин ургалтын эршэ түргэдөө, ажалай бүтээсэ ургаа, социальна зорилгонууд хэлбэришэгүйгөөр шиидхэгдээ. Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ зуураа, агропромышленна комплексын ажалшад газар тарялангай болон мал ажалай продукцинe, урдахи жэлэйхидэ орходоо, үлүү ехээр үйлэдбэрилөө. Хэдэн зуугаад шэнэ предприятинүүд ашаглалгада оруулагдаа. Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй байгаалиин баялигуудые ашаглаха хүдэлмэри үргэн хэмжээтэйгээр ябуулагдаа. Байгал-Амарай түмэр замай барилгые дүүргэгдэхэ, Уренгой—Помара—Ужгород гэһэн газай асари ехэ сорго болзорһоо урид бариха хүдэлмэри хэгдээ.

Замбуулиннай дайдые шэнжэлэлгэдэ гайхамшагта ехэ илалтануудые туйлаһан совет эрдэмтэд шэнэ ехэ нээлтэнүүдээрээ бидэниие баясуулаа. Манай олонациональна соёл болбосорол литература болон искусствын шэнэ томо зохёолнуудаараа баяжаа.

Эдэ бүгэдэ хадаа совет хүнүүдэй үсэд нэтэрүү, аша үрэтэй ажалай, хүгжэлтэ түгэс социализмын арга боломжонууд болон булюу һайн талануудые улам бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэһэн партиин хараа шугамые удаа дараалан бэелүүлһэнэй, общественный ажабайдалай бүхы һалбаринуудта журам ба гурим бэхижүүлһэнэй үрэ дүн болоно бшуу.

Ниитын аша туһада бүхы хүсэ шадалаараа ажаллажа байгаа, социалис Эхэ ороной материальна болон оюун бодолой баялигуудые арьбадхажа байгаа бүхы хүнүүдтэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэ.

Үнгэрһэн жэлдэ туйлаһан манай амжалтанууд арсашагүй. Тиигэбэшье бидэ улам бүри ехэ хараа түсэбүүдые бэелүүлхэ, партиин XXVI съездын болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй тодорхойлһон үргэн ехэ хэмжээнэй зорилгонуудые бүри эдэбхитэйгээр шиидхэхэ ёһотойбди.

КПСС-эй Центральна Комитедэй һая болоожо үнгэрһэн Пленум СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй гүрэнэй түсэбые һайшаан дэмжэһэн байна. Эдэлжээтэй сесси дээрэ Верховно Совет энэ түсэб зүбшөн хэлсээд, баталан абаа. Тэрэ партиин генеральна хараа шугамда харюусаһа, арадай үндэһэн шухала аша туһада алба хэнэ. Ороной ажалшад 1984 оной түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, энэ жэлые габшагай, аша үрэ ехэтэй ажалаараа тэмдэглэхэ байха гэжэ батаар этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлнэ.

Арадай аша туһаһаа бэшэ үндэр ехэ хүсэл оролдолго Коммунис партида болон Совет гүрэндэ байхагүй. Өөһэдынгөө материальна болон оюун бодолой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангахын, совет хүнүүдэй улам бүри һайнаар ажаһуухын тула гансал арга зам — социалис зохёон байгуулгын участок бүхэндэ — заводой станогой хажууда болон шахта соо, транспорт болон газар тарялан дээрэ, эрдэмэй лаборатори соо болон барилгын талмай дээрэ шэн габьяатайгаар ажаллаха зам мүн болоно.

Оромнай СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэжэ байнхай. Энэмнай манай общественный ажабайдалда тон шухала политическэ үйлэ хэрэг, социалис демократиин һалбаран мандаһанай үшөө нэгэ гэршэ, парти болон арадай эбдэршэгүй нэгэдэлэй жагсаал, Юрий Владимирович Андропов түрүүтэй КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрое нягтаар тойрон жагсаһан эмхидхэлэй гэршэ болохонь дамжаггүй.

Нүхэдүүд! Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые үнгэржэ байһан жэлэй һулаpуулаагүйнь харамтай. Империализмын гэмээр энэ дэлхэй дээрэхи байдал улам шахардуу болонхой. Буу зэбсэг ехээр бэлдэн, эзэрхэг түримхэй хараа шэглэлээ бэелүүлэн, США-гай захиргаан түүхэдэ үзэгдөөгүй хэмжээнэй ракетно-ядерна буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые дэлгэрүүлээ бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэр... гүүдтэ бүдүүлигээр хамааралс... ба зарим гүрэнүүдтэ нюуса сэгүйгөөр добтолхо зам дээр... раһан байна.

Инмэ оршон байдалда С... Союз, социалис хани ... оронууд ядерна дайе ... сарахын, мүнөөнэй болон үетэндэ эб найрамдал са... гаалхын тулада хэрэгтэй б... жээнүүдые абажа байнха хоорондын байдал эгээ... һэримжэтэй, тэсэбэритэй, гуримтай байха, ороноо ха... хүсэ шадалые үргэдхэхэ ... экономическа хүсэеэ бэхиж... түлөө шэн зоригтойгоор а... ха эрилтэ совет хүнүүдэй табиин. Өөрынгөө Эхэ ор... манай союзнигууд болон ха... рай аюулгүй байдалай түлөө юушье гамнахагүйбди!

Шэнэ жэл угтажа байхадаа, ... дэ аха дүү социалис оронууд... хани барисаата гүрэнүүдэй арад... дые, бүхы дэлхэйн ажалшад... хани халуунаар амаршалнаб... Һайн һайхан һанаатай бүхы... нүүдтэ Шэнэ жэлэй манай ... шалга зорюулха зуураа. ...риализмын дай жүрөөдэһэн бүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ өөһ... гөө зэргэнүүдые улам бүр... таар жагсаахые дэлхэйн ...

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ЦЕНТРАЛЬНА ҺУНГУУЛИИН КОМИССИДА

...СССР-эй арбан нэгэдэ... ...лалай Верховно Соведэ... ...галта үнгэргэхэ Централ... ...һунгуулиин комиссиин ... ...шын заседани декабри... ...да Москвада, Союзууд... ...шан боло болобо.

...Манай орон дотор эх... ...һунгуулиин кампани па... ...н XXVI съездын ши... ...эринүүдые, арбан нэгэ... ...табан жэлэй түсэбүүдь... ...иалис уялгануудые ... ...о дээрэнь бэелүүлхын ... ...совет хүнүүдэй эрш... ...сэлэй оршон байдал... ...гэржэ байна.

...КПСС-эй ЦК-гай дека... ...ин (1983 он) Пленум... ...идхэбэринүүд, КПСС... ...К-гай Генеральна секр... ...рь, СССР-эй Верховно ... ...дэй Президиумэй Түрү... ...гшэ нүхэр Ю. В. Анд... ...вой үгэ дотор найрүүл... ...һан эхяа заабаринү... ...бшололнууд, СССР-эй В... ...вно Соведэй юһэдэхи с... ...иин шиидхэбэринүүд о... ...йтын политическэ ба а... ...эй шэнэ эршэтэ үүс... ...эбхи бадаруулаа.

...США-гай зонхилхы бү... ...эрхидэй эзэрхэг түрим... ...лмад ябуулгануудһаа ул... ...лан, мүнөө үеын ул... ...орондын байдалай о... ...гшүүрилтэй болоожо ба... ...дэ совет арад КПСС... ...ри нягтаар тойрон ж... ...ка, Коммунис парти... ...вет гүрэнэй д тоодын ... ...н гадаадын политик... ...хы дэлхэй дээрэ эб н... ...мдал хангаха, термоядер... ...йнай аюулые зайсуу... ...раха талаар шэглүүлэг... ...н тэдэнэй шиидхэхы, ...н сэхэ хэмжээнүүдые ...унаас һайшаана, бүри... ...н дэмжэнэ.

...СССР-эй Верховно Со... ...й сэлжээтэ һунгалта ха... ...оной ниитын-политичес... ...йдалда ехэ үйлэ хэр...

арадай депутадуудай Соведүүдэй ажал ябуулын хаpалга болоно, маай гүрэн түрын засаг ахиргаанине нарижуулан һайжаруулха, социалис демократине гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ үүргэ нүлөө үзүүлэ. Советскэ Союзай Коммунис партине, тэрэнэй Центральна Комитедые, Юрий Владимирович Андропов түрүүтэй ЦК-гай Политбюрое тойрон жагсаһан совет хүнүүдэй бата нэгэдэлтэй байһые үшөө дахин элирхэйлэн харуулна.

Мүнөө үедэ орон дотормнай хаа хаанагүй СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ талаар ажалша коллективүүдэй суглаанууд ехэ дэбжэлгэтэйгээр үнгэргэгдэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдые, гэшүүндэ кандидадуудые, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнарые совет хүнүүд депутадта түрүүшын кандидадуудай тоодо нэгэн һаналтайгаар нэрлэнэ.

Центральна һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Г. М Марков заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Центральна һунгуулиин комиссиин ажал ябуулгын гол шэглэлнүүд тухай, һунгуулиин кампаниин үедэ тэрэнэй шиидхэхэ ёһотой зорилгонууд тухай хөөрэбэ. Тэрэнэй бүрилэлдэ тэдэнине түлөөлэгшэдөөрөө дэбжүүлһэн ниитын эмхинүүдтэ, ажалша коллективүүдтэ тэрэ комиссиин бүхы гэшүүдэй үмэнэһөө гүнзэгы сэльхэлэй баяр баясхалан хүргөө.

Центральна һунгуулиин комиссиин хүдэлмэриин түсэб баталагдаба.

Центральна һунгуулиин комиссиин секретарь Е. К. Лигачев заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй Конституциин, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Хуулиин эрилтэнүүдые, «СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэлтэй, тэрэниие үнгэргэлгэтэй дашарамдуулан, партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соохи захяа заабаринуудые һунгалтада бэлэдхэлэй, тэрэниие үнгэргэлгын үедэ нарииваар сахиха шухала гэжэ тэмдэглэһэн байна. Тэдэнэй хүдэлмэрине эмхилхэхэ талаар болото заабари зүбшэлнүүдэй үгтэһэн бэшэгүүдые һунгуулиин окружной, участково комиссинүүдтэ эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри Е. К. Лигачевой дурадхалаар Центральна шалгалтын комисси баталан абаа.

Һунгалтада бэлэдхэлдэ хабаатай бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудые хаража үзэһэн байна. Һунгуулиин бюллетень ..., И. Дад... «...нүүнөён» гэхэ мэтын оло... һунгэжэ болоһон зурагуу... сад документ... хэлээ х... тухай СССР-эй Ве... Соведэй Президиумэй Секретарь Т. Н. Ментешашвилиин мэдээсэл шагнагдаба.

Һунгуулиин хайрсагуудай ба һунгуулиин комиссинүүдай тамгануудай түхэл дүрсэнүүд тодорхойлогдоо. Центральна һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо А. И. Бирюкова энэ асуудалаар дурадхал оруулһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин комиссинуудтай Центральна һунгуулиин комиссиин холбоо тогтоохо тухай СССР-эй хэлхеэ холбоонай министр В. А. Шамшинай мэдээсэлые комисси шагнаба.

Юридическэ ба ниитынполитическэ зохихо литератураар хангаха тухай асуудалые комиссиин заседани дээрэ хаража үзөө. Хэблэлэй, полиграфиин ба номой наймаанай хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Б. Н. Пастухов энэ асуудалаар мэдээсэл хээ.

Зам харилсаанай министр Н. С. Конарев, далайн флотой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй худалдаа наймаанай министр Г. И. Ващенко, телевидени болон радио-дамжуулгын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Лапин, граждан авиациин министрэй нэгэдэхи орлогшо Б. Е. Панюков, СССР-эй лотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Б. К. Елисов, эд хэрэглэлгын бүлгэмүүдэй Центральна союзай правлениин түрүүлэгшэ М. П. Трунов, «Известия» газетын ахамад редактор Л. Н. Толкунов, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. П. Нешков, «Советы народных депутатов» журналай ахамад редактор М. Ф. Стрепухов, бусад хэдэ хэдэн түбэй эмхинүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, совет олониитын, хэблэлэй, телевидени болон радиогой түлөөлэгшэд комиссиин заседанида хабаадалсаһан байна.

* * *

СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Центральна һунгуулиин комисси иимэ адресаар байрлана: Москва, 103009, Пушкинска үйлсэ, 1, Союзуудай байшан. Телефон: 292-35-51.

АЖАЛАЙ БЭ...

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН МАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн ба ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, Эдеэ хоолой программын даабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, мал ажалай бүхы зүйлэй продукци гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэбэ.

8712 мянган тонно үхэр мал болон шубууд, 32884 мянган тонно һүн, 28254 миллион үндэгэн, 104,6 мянган тонно нооһон бэлэдхэлэй пунктнуудта, болбосоруулгын предприятинуудта эльгээгдээ. Энэнь нёдондо жэл тушаагдаһан үхэр мал болон шубуудһаа—10, һүн—9, үндэгэн—3, нооһон 3 процентээр ехэ болоно.

Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдалга үргэлжэлһөөр.

БЭШҮҮР. Продукци ехээр үйлэдбэрилхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон Бэшүүрэй совхозой малшад гүрэндэ мяха тушааха 1983 оной түсэбые хахад һараар уридшалан дүүргэһэнээ мэдээсэбэ. Хараалагдаһан даабариин ёһоор бэлэдхэлэй пунктда 2600 центнер тарган мяха эльгээхэ түсэбөө 150 центнерээр үлүүлээ юм.

Эхэ орондоо тарган мяха ехээр тушааха талаар түрүү дүршэлтэй үхэршэд горитойхон хубитаяа оруулаа. Тусхайлбал, үниинэй малшад Ирина Некипелова, Анфиза Беляева, Ринчин-Доржо Чимитов гэгшэдэй даадаг гүүртэнүүдһээ бэеэр томо, мяхалиг тарган мал олоор тушаагдаһан байна.

ХЯАГТА. Харанхын холимол тэжээл гаргадаг заводто ажалладаг коммунист Павел Цыренович Ванчиковай хүтэлбэрилдэг бригада түрүү коллективүүдэй нэгэн гэжэ суурхаһаар үниинэй. Тодорхойлбол, тус бригадын коллектив һара бүхэндэ хараалагдаһан түсэбөө жэншэдгүй дүүргэжэ, завод дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ заабол эрхимлэдэг заншалтай.

Һаяхан Павел Ванчиковай хүтэлбэрилдэг бригада үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэһэнээ баяртайгаар дуулгаа һэн. Бригадын түрүүшүүл, тээрмэдэгш... Баранов, а... һо тарягa... элдэб зүйл... даг Анна ... мова, Васи... Лумбунов г... ажал магтаа... лектив 1983 ... шын декабрь ... бые урда мэт... гаар бэелүүлээ...

ТУРУНТАЕВ... нойнгоо Эдеэ х... рамма доторхи ... гонуудые сүм б... түлөө шармайн ... байһан «Прибайк... совхозой үхэршэд, шад горитойхон ила... лаа юм. Эдэнэр тарган мяха туша... дондо жэлэйнгээ арбан хоногоор ... бэелүүлһэн байна... бэлэдхэлэй пункт... хыдөө 17900 ц... ха эльгээгээ ... нёдондоной эн... 1400 центнер ... дукци гүрэн ... юм.

Совхозой ... болотор ш... даа мяхан... эльгээжэ б... бол, түсэб... центнер г... хан гүрэн ... байна.

ХУРАМ... дотороо д... мүрысөөн... үниинэй һ... Цыреновна...

КУБЫН АРАДАЙ ҺАЙНДЭР

Кубын революци хадаа Агуу ехэ Октябриин эхи табиһан дэлхэйн революционно үйлэ хэрэгэй түүхэ бэшэгэй тоотомо хуудаһан болоно. Революциин 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй декабриин 29-дэ болоһон баярай суглаан дээрэ энээн тухай тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Г. В. Романов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, партийна, совет болон ниитын **эмхинүүдэй түлөөлэгшэд** презндиумдэ һууба.

Империализмын, нэн түрүүн США-гай зүгһөө һүйдхэлтэ ябуулгануудай таһалгаряагүйгөөр үүдхэгдэжэ байһан

Шэн зоригто ажалнай

ҮГ ЗОРИЛГОДОО ХҮРЭМӨӨР

АРБАН НЭГЭДЭХИ түсэбтэ жэлэй гол жэл гэжэ соносхогдоhон, манай общемтвын хүгжэлтын гайхамшаг түүхэдэ шэнэ шэнэ хуудаhануудые нэмэн бэшэhэн 1983 он барагдаба. Мэнэ үдэшүүлэн үнгэрhэн жэл хадаа, үнэхөөрөө, бахархан баясамаар, эдэбхи
эмэлзэл улам бадаруулма
этэй хубилалтануудые асар-
байна. Энээнии респуб-
. районойнгоо ажабай-
гэрэнгыгээр барим-
а болоно.
Р-эй байгуу-
эй ойе нэрэ-
угтахын тү-
ысөөнэй үр-
нь мэдээ-
бхитэйгээр
ажалшад
урбада-
ээр ха-
ууды е
үн-
адаа
шу-
н

баринуудай, хэр дүүргэгдэжэ байhанай дүнгүүд согсологдоhон гээшэ. Гэхэ зуура эндэ гансал амжалта тухай ярилдаан болоhон бэшэ, мүн ажал ябуулгада ушаржа байгаа дутагдалнуудые, хэрэглэгдээгүй ямар арга боломжонуудай бии байhые элирүүлhэн байна.

Табан жэлэй гурбан жэлэй дүүрээд байhан үе hэн туладань нэгэ хэдэн жэшээнүүдые дурдалтай хаш. Үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада районой промышленностиин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ хугасаада 19,5 миллион түхэригэй промышленна продукци худалдагдаа. 800 мянга гаран кубометр модон бэлэдхэгдээ, зөөгдөө, 17 мянга гаран кубометр хюрөөдэмэл модон, барилгын 3 мянган кубометр түмэр бетон хэрэгсэлнүүд гаргагдаа эшэ.

үрэмнай капитальна бағада ехэ мүнгэ hомолно аб даа. Үнгэрhэн гурэлэй туршада 15 миллидээшэ мүнгэн гаргаша. Тэрэнэй 3,5 миллионэ мүнгэн байрын гэрбодхоолгодо зорюубайха юм. Тэрэнэй энэ үедэ үйлэдбэльно-соёлой хэн объектнүүдые hууринуудай энэдхэн хуга боломжо

олдоhон байна гэжэ тэмдэглэмээр.

РАЙОНОЙМНАЙ гол hалбари хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэри болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй туршада тус hалбариин хүгжэлтэ тоогойнгоошье, шанарайнгаашье талаар эрид хубилаа гэжэ хэлэхэ шухала. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэйхиие арбадахи табан жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин гол фонднууд жэл бүхэндэ 700—600 мянган түхэригөөр нэмэжэ байгаа. Электрын элшэ хүсөөр хангалга энэ хугасаада 18 процентээр ехэ болоо. Минеральна үтэгжүүлгэ болон наг шэбхэ улам ехээр хэрэглэгдэнэ.

Тиихэтэй хамта таряалан болон сабшалангай үрэжэл hайжаруулха талаар олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Жэшээнь, Хүнтэйн таряалангай хүрьhэн имагтал шаблаагүй плугуудаар элдүүрилэгдэнэ. Ороohото ургамалнууд зуруud зуруудаар таригдадаг болонхой. Уhалууриин ажахын материально-техническэ үндэhэ hуурийе бэхижүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ гээшэ. Үнгэрhэн жэлэй хабарай сагай үедэ 10,8 мянга гаран, тэрэ тоодо бүлүүр станцинуудаар 7,6 мянган гектар сабшалан уhалагдаа. Районойнгоо сагай уларилда тааруулан, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые хэрэглэhэнэй

ашаар түрүүшынхеэ 206 мянган центнер ороohон абтаа. Түсэбнай 152 мянган центнер hэн. Дунда зэргээр гектар бүриhөө 10 центнер ороohон хуряагдаhан болоно. «Бурятская-79», «бурятская-34» сортын үрэhөөр тарилга хэгдэhэн зарим участогууд 22—27 центнер ургаса үгэhэн байха

эрhэн жэлдэ хэзээ хэзээнэйhээ ехээр үбhэн сабшагдаа. 164,130 центнер үбhэн абтаhан, 24.903 тонно силос, 9.335 тонно сенаж дарагдаhан, 1574 тонно витаминтай ногооной гурил татагдаhан байна. Бэлэдхэгдэhэн тэжээлэй шанар нилээд hайн. Юрэдөө, ниитын адууhа малые тэжээлээр хангаха хэрэг шиидхэгдэнги. Тэжээлэй жэлэй хэрэглэмжые 82,6 процент хангаhан жэл гэжэ огто байгаагүй. Иигэжэ энэ жэлдэ — 1984 ондо мал ажалай продуктнуудые абаха даабарийе, абаhач социалис уялгануудые урагшатайгаар дүүргэхэ арга боломжо бии гээшэ. Эндэ имагтал малшадай оролдолго, тэдэнэй ажалай эмхидхэл шиидхэхэ үүргэ дүүргэхэ болоно.

Гэбэшье урдахи хоёр жэлэй хангалтагүй хүдэлмэриин үрэ дүн хүдөө ажахын талаар табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бүхы дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ гасалантай байдал ушаруулжа боломоор. Гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха 1983 оной түсэб гол түлэб амжалтатайгаар

дүүргэгдэhэн байбашье, түрүүшын хоёр жэлэй гээгдэл түбэг татаба. Мүнөө үеын байдалаар, гүрэндэ худалдаха гурбан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ 8200 гаран центнер мяхан дутаад байна.

Малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаhые эмхи гуримтайгаар, ашаг үрэ hайнтайгаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалhан Сэлэнгын районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые манай районой ажалшад ехэтэ hайшааhан, халуунаар дэмжэhэн байна. Тиихэтээ хамта ажалша коллектив бүхэн, малшан бүхэн өөhэдынгөө бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлоо. Бии байгаа арга боломжонуудаа, нөөсэ дарасануудаа гүйсэд хэрэглэхэ, табан жэлэй үлэhэн хоёр жэлэй туршада гээгдэлhээ сүм гараха хүсэл эрмэлзэлтэй байhанаа элирхэйлээ бшуу.

ЭХИЛЭЭД байhан шэнэ жэлдэ, мүн саашадаашье газар таряалан эрхилхэ талаар 1983 ондо түйлаhан амжалтаяа бүри арьбадхаха арга боломжо бии гэжэ тэмдэглэлтэй. Районой бүхы механизаторнууд энэ жэлэй хабарай тарилгада, ургаса хуряалгада үгаа оролдосотойгоор бэлдэжэ байна. Сабшалан дээрэ ябуулагдадаг хүдэлмэриие улам шангадхаха зорилготойбди. Тобшолон хэлэхэдэ, районой механизаторнууд, колхоз, совхозуудай Сельхозтехникын ба «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд 1984 оной газар таряалангай хүдэлмэридэ ашаглагдаха бүхы техникые саг соонь, эрхим шанартайгаар бэлдэхэ шадабаритай байhанаа элирхэйлhэн социалис уялга абанхай. Тус уялгые, хэнэйшье мэдэhээр, КПСС-эй обком ба республикын Министрнүүдэй Совет hайшаагаад, тэрэнэй үндэhөөр республиканска мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоол гаргаhан байна.

Энэ жэлэй туршада районой ажалшадай бэелүүлхэ зорилгонууд, бүтээхэ юумэнүүд орёошье. Энэл хэрэгтэ партийна организацинуудай, бүхы коммунистнуудай болон ажалшадай ажал ябуулга зорюулагдаха ёhотой байhаниинь элитэ. Ушар тиимэhээ промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партбюро ба парткомуудай ябуулдаг эмхидхэлэй, политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам эдэбхижүүлхыч, бүри дайшалхы шэнжэтэй болгохын тула оролдолго гаргагдана. Энэ ушарта Аргатын, hахалиин, Хурамхаанай совхозуудай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, районой сельхозтехникэ нэгэдэлэй партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри партийна конференци дээрэ hайн сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Гэбэшье партийна олон эхин организацинууд hанаhанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй. Иимэ байдал КПСС-эй райкомой, тэрэнэй аппарадай хүдэлмэридэ дутагдалай үшөө бии байhые гэршэлнэ. Хүтэлбэрилхы үүргые эрид дээшэлүүлхэ эрилтэ табина. Түбхын түрүүндэ коллективүдэй ажабайдалда үзүүлэгдэг партийна нүлөөе үгэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр, ашаүрэтэйгөөр ябуулха ёhотой байнабди.

Түсэбэ табан жэлэй үнгэрhэн жэнүүдэй дүн шэнжэлээд, энэ жэлдэ дабшан ороод айхадаа, тобшолол хэмээр асуудалнууд олон. КПСС-э ЦК-гай декабриин (1983 н) Пленумэй шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текст болон СССР-э арбадахи зарлалай Верхов Соведэй юhэдэхи сесси документнүүд соо тэдэзн шаа эли тодоор, хурса мэгэнээр заагдаа. Тэдэ hургаал заабаринуудые, харааа шамые бэелүүлхэ гээшэ бидэ үгэдэнэй нангин хэрэг болон Юрэдөө, эхилээд байhан шэ жэлдэ шанга эршэтэйгээр эдэлхэ, амжаhанаа арьбадхаi, хамаг хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа дүрбэдэхи жэлэй мүн табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бүхы дээрэ амжалтатайгаар дүүргэхэ мсэлдэ элсүүлхэ уялгатайбди

Д. ЦЫБИКЖАПОВ,
КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь.

ЭЙ
ГА

үлөөлэгшэ бай-
ондоо үнэн сэ
э оролдонобди.
утат, туhалыт!»
нунгагшад ханда-
би шадал зэргээ-
гэжэ оролдодогби.
хэдэ хэдэн жэ-
дурдаhуу. Нэгэтэ
антехмонтаж» тре-
пэгшэ манай эндэ
hон радиаторнуу-
абахадамнай ту-
хандаа hэн. Тии-
асуулгын түхеэ-
ргадаг Караган-
бэшэгээр хан-
тыень дүүргэл-

СР-эй Верхов-
кээтэ сесси-
СССР-эй 1984
ха болон со-
н Гүрэнэй
эй 1984 оной
тухай асуу-
хэлсэлгэдэ

шье ехэ
даа. Гэбэ-
елүүлхэ зо-
Арбан нэ-
түсэбтэ даа-
ээрэнь бэе-
йгша оной-
үйлалтанууд
й байха гэ-
айнаб.
ороноймнай
совет хүн
схэлhээ, габ-
дулдыдаха

үсэнүүд мү-
дэб районуудта
а байдал то-
омна дайе үүс-
нэ. Иимэ үе сагта
тэрэ тоодо ме-
бликын ажалшад,
гэйгээр ажаллажа,
экономико болон
аалха хүсэ шадалые
жүүлхын түлөө орол-
лгатай.

Л. КУЗНЕЦОВА,
МУ-гай барилгаша-
бригадир, СССР-эй
Верховно Соведэй
депутат.

«...Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдhээ хойшо hайнаар ажаллажа эхилхэ, урдамнай ушаржа байгаа үсөөн бэшэ бэрхэшээл түбэгүүдые дабажа, ажалайнгаа эршые саашадань дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала.»

Ю. В. Андропов

Баал-Амарай түмэр замай уряадай участогай барилгаад арбан нэгэдэхи табан элэй гурбадахи жэлдэ ажал эрхим амжалтануудые түйлажа, 1984 онние урма зоригтойгоор угтаба. БАМи Буряадай участогай бариашад Шэнэ жэлэй урда тээхэ ажалай үшөө нэгэ амжага түйлаа. Юуб гэхэдэ, Бурядай барилгашад Таксимо анци хүрэтэр түмэр замаi рельснүүдые табижа, түрүүшын поезд энэ станци угтаhабаhан байна.

ЗУАГ ДЭЭРЭ: Таксимо станца ерэhэн түрүүшын поезд

ЗАВОДНИ МИНИИ ХУБИ ЗАЯАН

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэл түгэсэжэ, дүрбэдэхи жэлынь мандан гараба. Ажалай, тэмсэлэй, жаргалай үшөө нэгэ жэл амар мэндэ!

Энэ жэлдэ манай завод, Буряадай промышленностиин эгээ түрүүшын гигант, Ленинэй ордента локомотив-вагон заhабарилгын завод үшөө нэгэ баярта ойгоо тэмдэглэхэ юм. Заводой хашаа соohоо солгёон бардаастай хоолойгоо сууряатуулан эгээл түрүүшын «СО» түхэлэй паровозой гараhаар тэбхэр 50 жэл гүйсэхэнь.

Шэнэ жэлэйхеэр гоёон шэмэглэгдэhэн ёлкын дэргэдэ шэнхинүүрхэн хүндагануудые үргэн байхадаа, заводоймнай ветеранууд Евгений Григорьевич Курочкин, Борис Захарович Поздеев, Бадма Сандакович Батуев болон бусад тэрэ үеын жаргалта дорюун сагые, жабхаланта ажалые, нарhан тайга соо ерээдүйн ехэ заводой намтарые эхилhэн түүдэгэй галнуудые, оронoй зүг бүхэнhөө суглараhан омог залуушуулай манхангуудые hанаандаа оруулhан лэ байхал. Мүн бидэшье залуу үетэн, заводой мүнөөдэрэй хүдэлмэришэд аха нүхэдтэеэ хамта ажалайнгаа, ажабайдалайнгаа үшөө нэгэ хэhэгые, түрэл заводойнгоо хүгжэлтын ээлжээтэ шатые угтан ёhолхобди.

Би энэ заводто ерэhээр долоон жэл хүдэлжэ байнаб. Түүхын сагаар тоолобол, энэ ахир богонихон болзор гээшэ ааб даа. Гэбэшье би, мүн минии нүхэд Валентина Кухтина, Александр Смирнов болон бусадшье түрэл заводоо өөрын гэр мэтээр, өөhэдыгөө энэ ажалай эзэд гэжэ тоолодог болонхойбди. 30-дахи онуудай гайхамшаг баатарлиг хүдэлмэришэдэй гараар заводоймнай түрүүшын котлован малтагдажа, түрүүшын бахананууд бодхоогдоhон hаа, мүнөө hэльбэн үргэдхэлгын хүдэлмэри манай үетэнэй омог оролдолгоор бүтээгдэжэ, заводнай хоёрдохи наhана эхилхэл. Эгээл түрүүшын барилгашадай ажалай тэмсэлэй эгэршэгүй романтика минии hурган хүмүүжүүлэгшэ, Ленинэй ордента дархан Василий Никитич Пушкарев, слесарьнүүд З. А. Зоркин, М. В. Борисов, электрик О. А. Науменко мэтын зоной энэрхы сэдьхэлэй ульhаар дамжуулагдан, манай, залуу үетэнэй зүрхэн соо залиршагүй одон мэтээр соробхилно.

Тэрэл үеын ударнигуудай, стахановецуудай жэшээгээр бидэ мүнөөшье хоорондоо эршэтэ социалис мүрысөө эмхидхэн ажалланабди. Минии бригада hүүлэй хэдэн жэлэй туршада Николай Трофимовай бригадатай мүрысэн ажаллана. Энэ мүрысөөн хэн хэнэймнайшье ажалда hайнаар нүлөөлдэг байна. Эршэтэ мүрысөөнэй долгин дээгүүр эрхим амжалтанууд түйлагдадаг.

Жэшээлэн хэлэбэл, манай бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбүүдые товарна продукци гаргалгаар 115,7 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр 115,8 процент дүүргэжэ амжаа. Тиихэтээ хамта 4,5 тонно түмэр арьбалhан байнабди. Мүнөө манай ажалай календарьта 1984 оной июнь hарын үдэрнүүд hэхэгдэжэ ябана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ бидэ социалис уялгануудые абахадаа, табан жэлэй түсэбые 4,5 жэл соо дүүргэхэ гэhэн уряа гаргажа, завод соогоо социалис мүрысөө үүсхэhэн байнабди. Харин ажалайнгаа мүнөөдэрэй дабшасаар хаража, бодомжолжо үзөөд, бидэ арбан нэгэдэхи табан жэлээ В. И. Ленинэй түрэhөөр 15 жэлэй ойн урда тээ түгэсхэхөөр шиидэнхэйбди.

Өөрыгөө хубиин амжалта тухай хэлэжэ хөөрэбэл, хэдэн жэлдэ гологдоhогүйгөөр, эрхим шанартай продукци гарган хүдэлhэйнгөө түлөө өөрын шанарай тамгатай бологдоо. Заводойнгоо продукциин шанарые шалгаха ниитын инспекторээр томилогдонхойб. Үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаhанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар, «социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаа hэм. Олоной хэрэгтэ оруулагдаhан минии хубитын иимэ үндэрөөр сэгнэгдэhэндэ урматайб.

Ж. БАДМАЕВ,
ЛВРЗ-гэй кузнечнэ цехэй бригадир.

...Н ЖАРГАЛ — ҮХИБҮҮДТЭНЬ

түрэhэн бо-
кэл, үлхэл-
эдшье бү-
саараа хээ-
жа ябаха-
анаа сэдь-
мэн хүндэ
лон лэ
ихэш. Мү-
рхэ сэдь-
жабайдал,
ибүүдэйнь
наhаашьеб

тай боло-
шанаар хү-
эгэнь, хүн-
аhа бараа
ан дүүнэр-
ын гүүртэ-
шоhон гэр-
эhэнээ hа-
хүндэб даа.
айхан Совет
хүн хэзээдэ-
гансаардаха
й байна. Гү-
ынь, зон нү-
хүбөөнь тэдэ-
али болохоор
. Эсэгэ оро-
гын Агуухэ

дайнай хүшэр бэрхэтэй жэлнүүдтэшье гурбан багахан үхибүүгэй үлэhэн Гатабай Долгоржаб эжынь газардаагүй. Тэрэ зоной дэмжэлгээр, арга шадалаараа түрэл ажахыдаа хүдэлжэ, дайсаниие илаха хэрэгые али болохоор дүтэлүүлэлсээ, үхибүүдээ өөдэнь болгоо.

АНХА ТҮРҮҮН арбан таба наhатайдаа эжынгээ хажууда хонишон болоно, ажалайнгаа намтарые эхилhэнээ Маланиин hанахадань, тэрэ гэhээр тэбхэр 33 жэл үнгэршэhэн байба. Энэ үе соо олон лэ юумэ үзэгдөө даа. Ган гасуур жэлнүүд боложо, үбhэ тэжээлэй дутаадаха үбэлэй янгинама хүйтэн соогуур хонидоо үдэр бүри адуулха, бэлшээри дээрэнь эдихэ хагданай үгы болошоходо, ой модон соогуур саhа этэжэ намагай ожорhо сабшажа байгаад, hүрэгөө эдеэлүүлхэ сагшье үсөөн бэшэ дайралдаа.

— Зай, Маланья Балдандоржиевна, хэр байнабта? Үбhэ хулhагүй ядарна гүт? Мүнөөдэр танайда нэгэ машина hолоомо бууха ёhотой, —гэжэ отделениинь хүтэлбэрилэгшэд ерэхэдээ хэлэдэг hэн.

— Теэд муу байнабди, үбhэ тэжээл үгы гэжэ гомдоходомниишье юумэ ондоо болохо бэшэ. «Зуд болоходоо зон дээрэ, зоболон болоходоо айл дээрэ» гэлсэдэг хаюм даа. Ганса манайда иимэ бэрхэтэй байдал тохёолдоо бэшэ хадань, сэдьхэлээ сэхэлдеэд лэ бүхы шадалаараа оролдохоhоо ондоо юун байхаб? — гэжэ тэрэ харюуданьхэлэхэ.

Хэды бэрхэтэй байдалай ушараашье hаань, М. Б. Балсамбуевагай бригадынхид харууhанай муухаа хонид, хурьгадые гарзалуулаа гэжэ хэлсүүлээгүй. Бараг-hайн жэлнүүдтэ ажахынгаа түрүү хонишодhоо дутуугүй баhал зуун эхэ хониин бүриhөө 100 гаран хурьга абаад лэ байгаа.

«Эхэ эсэгын зол жаргал, хүби заяан —үхибүүдтэнь тудадаг» —гэлсэгшэ гүб даа. Өөрым хүби заяан муу байгаа, зобооб, туляаб гэхэ болоо hаамни нүгэл. Муугаар хүдэлнэ гэжэ хүндэ хэлсүүлхээр ябаагүйб даа. Гүрэн түрэмнайшье хэжэ байhан ажалыем үндэрөөр сэгнээ. Энээнhээ уламжалан, үхибүүдниишье хүнэй зэргын хүнүүд болоожо ябана. Гансал дайн сэрэг гээшэнь бү болоhой. Дэлхэйн хүн зон амгалан тайбан ажаhууhай. Америкын империалистнүүд ядерна дайнай аюул дэлхэйдэ тохёолдуулжа, ямар муухай хэрэг үйлэдэжэ байна гээшэб,— гэhэн бодолнууд Маланья Балдандоржиевнагай hанаасань зобооно...

ЭНЭ ХОНИШОНИИЕ би таниха хүм. Районой, ажахын хонишодой, түрүүшүүлэй суглаан, зүблөөнүүд дээрэ хэдэн дахин уулзаhан, хөөрэлдэhэн байхабди.

Буряадай АССР-эй габьята малшан, Анаагай совхозой түрүү хонишодой нэгэн М. Б. Балсамбуева мүнөө Бата-Цырен хүбүүтээ, Хандаа бэритэеэ Тоором гэжэ газарта эхэ хонидые харууhалан үбэлжэжэ байна. Энэ хүбүүниинь дунда hургуули дүүргээд, нэгэ жэлдэ эжытээ хониин ажалда хүдэлhэнэй hүүлдэ Совет Армиин албанда мордоhон юм. Уялгата албаяа дүүргэжэ ерээд, өөрынгөө [illegible] дахин.

— [illegible] бди, [illegible] эхээ дахажа, бүр [illegible] хааханhаа хони, хурьгадые адуулалсажа, эдеэлүүлэлсэжэ hураhан зон бэзэбди. Түрэл нютагhаа, эхэ, эсэгын хэжэ байhан ажалhаа hайхан, сэдьхэлдэ дүтөөр hанагдаха юумэн хаана байхаб даа, — гэжэ Бата-Цырен хэлэдэг.

Маланья Балдандоржиевнагай ехэ басаган Сэсэгма баhал дунда hургуули дүүргээд, эжытээ хамта хонишоноор хүдэлhэнэй удаа совхозой директорэй зууршалгаар хүдөө ажахын институтда ороhон юм. Дээдэ hургуули дүүргээд, мүнөө тэрэ Дээдэ-Тайлсын совхоздо ветеринарна врачаар хүдэлнэ. Гэрэлма басаганиинь хүдөө ажахын техникум дүүргэhэнэй hүүлдэ түрэл совхозой Буламай отделенидэ ветфельдшерээр ажалладаг.

АХАЛАГША хонишон нүхэ Балсамбуевагай бригадынхидай ажалай үрэ дүнгүүд тухай тобшоор хэлэхэдэ иимэ. Энэ үнгэрhэн 1983 ондо тэдэнэр харууhалдаг 471 эхэ хониндоо 471 хурьга абажа, гарза хоротогүйгөөр томо болгожо, хониин бүхэнhөө дунда зэргээр 3,5 килограмм ноол хайшалаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанhаа 200 грамаар ехэ болоно.

hаяшаг эндэ ябахадаа эхонишонойдо хүрөө hэмд Байра байдалынь дараг бэлдэгдэнхэй. Хонидойнь хашаа газаа, досоогүй hайна дулаалагдаhан, шабагдаhа сонхонуудынь шэллэгдэh харагдана. Хуhамаг соо hэнэй, зелёнкын, hолоомон hүринүүд тэбхылдэнэ. рэйнь газаа тайрагдаhан, халагдаhан обоо-хүбөө лсэн хэбтэнэ

— Яhала үргэмжэтэй лаан үбэл боложо байна. Т абалгада хэрэгтэй бүхы к мэеэ яаралгүй hайнаар б дэжэ үрдеэбди. Хонидоош намарhаа хойшо хагда элб тэй газарта, таряанай h рида адуулжа, хүсэ шад

...шэнэ хүсөөр эршэдэг лэ!

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ШАРЖ

«РОДИНА» КОЛХОЗОЙ (МУХАР-ШЭБЭР) МЕХАНИЗАТОР

А. Н. ХАЙРУЛИНДА:

Халуун зунай наранда
Хара-Шэбэрэй хадаланда
Ургаса таряан залаалжа,
Урматайгаар надхаа hэн.

Шара набшын халуунда
Шаргал арбай шэниисэ
Майлын үргэн энгэрээр
Найган байгаал пэгшыжэ.

Комсомолец Хайрулин
Комбайнераар ажаллаа.
Хуряалгын хоёр түсэбые
Хурдан холуур үлүүлээ.

Анвар, Анвар
Хайрулин!
Ажалаар солош
дуудагдаал!

Амбаар дүүрэн шэниисэ
Ажалайш хэшэг гээшэл
даа.

Комсомолец Анварнай
«Кировец» мүнөө
заладаг юм.

Хара-Шэбэрэй колхозой
Хамаг ашаа зөөдэг юм.

НАРИН СЭМБЫН ФАБРИКЫН АППАРАТЧИЦА

М. И. КОЗЛОВАДА:

Аппарат, станок оньhоной
Абяан эндэ замхаагүй,
Нарин сэмбын фабрикын
Нэхэhэн бүдынь ехэл
байн.

Бригадна гуримай
ажалтай
Бүлэгүүд эндэ
олошороод,
Үйлэдбэриингөө бүтээсые
Үлэмжэтэйгээр схэдхээ.

Аппаратчица Козлова
Абаhан уялгаа
бэелүүлhээр,
Табан жэлэйнгээ түсэбые
Гурбан жэлдэ дүүргэбэ.

Арбан дүрбэн жэлэй
Абьяаста ажалай
дүршэлтэй,
Оньhон гурбан станогой
Оношынь олоhон аргатай.

Үнэтэй сэнтэй, шанартай
Утаhынь бүдэй бэлдэдэг,
Ударник түрүү
эхэнэрэй
Урматай ажалые магтая!

XX ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ (СЭЛЭНГЭ) АХАЛАГША ХОНИШОН

Д. Д. БУДАЕВАДА:

Ноёхон тэнюун
нютагайнгаа
Ногоон торгон энгэртэ
Хонин hүрэгөө олоорнь
Хорёод жэлдэ үдхөөлтэ.

Жэлэй түлэй тоосоогоор
Жэгдэ түрүү ябаалта,
Нугын олон сомоодол
Ноohо гээшые абаалта.

Орон түрын орденууд
Оролдосыетнай гэршэлээ,
Бүхэриг ажалша
солытнай
Бүхы дээрэнь дэнзэлээ.

Малша буряад угай
Магтаал хабы үргэбэт,
СССР агуу Союзай
Гүрэнэй шанда хүртэбэт.

Шэнээр гараhан
энэ жэлдэ
Шэдитэ амжалтаа
арьбадхыт!

Малша арадай солые!
Мандуулалсан үргэлсыт!

РСФСР-эй АРАДАЙ АРТИСТ

Д. Ц. ДАШИЕВТА:

«Ара-Торине
сэлгеэтүүлhэн
Асари долгито
Зэдын гол...»
Анхан нигээд дуулаа hэн
Арадай артист Дашиев.

Аглаг дуулим Буряадай
Аялгые мэдүүлээд,
Түбэй ехэ залнуудай
Тайзан дээрэ
зэдэлүүлээш.

Ордон байшан оперо
Орой болотор шэнхинэнэ,
Ороной, харинн аялгаар
Ороошодые сэнгүүлнэ.

«Энхэ Булат...»,
«Игорь тайжа»,
Хозе, Герман, Отелло —
Хамаг олон арпие
Ханхинуулнал Дугаржап.

Дуушадай лауреат
Дугаржап,
Шангай лауреат
болобо лэ!
Дуушын дээдэ солые
Шагнагшадынь
хүсэнэ лэ!

ЭРХИМЭЙ ДЭЭЖЭ — ЭБ НЭГЭДЭЛ

1983 ОН ТҮГЭСЭЖЭ, үе сагай хуудаhанда түүхэ болон хамжаба. Шэнэ, хуушан жэлнүүдэй бэлшэр дээрэ хүрэжэ ерээд байхадаа, совет хүнүүд үнгэрэгшэ жэлнай юу асараа бэлэй гэжэ шүүмжэлхыгээр эрьен хаража, гарагша жэлдээ юу бүтээхэ, юу хэхэ байhанаа бодомжолон, ерээдүйнгөө үүдые найдамтайгаар нээдэг гээшэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ бидэ бүгэдэ партиин ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тогтоолые, нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текстые, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ сессиин шиидхэбэринүүдые гүнзэгы анхаралтайгаар шудалжа, түрэл партиингаа, гүрэн түрынгөө политикые үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ байнабди.

Эгүүридэ мүнхөөр бадарhан социализмын наран доро совет арадуудай эб нэгэдэлтэй, энхэ жаргалтай бүлэ соо Буряад ороной ажалшад үнгэрhэн ондо омог дорюунаар, амжалта түгэсөөр ажаллажа гараа. Автономито социалис гүрэн болоhоор, жаран жэлэйнгээ ойн баярые республикамнай 1983 ондо hайндэрлээ. Агуухэ Ленин багшын hургаалые бэелүүлэн, Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр сэхэ шууд ябажа туйлаhан, амжаhан илалтануудаараа омогорхон, республикымнай бүхы ажалша зон шэнэ түсэбүүдээ зохёон, алдарта ойгоо тэмдэглээ.

Үнгэрhэн 1983 он республикымнай дэбжэлтэдэ шэнэ ехэ шата болоо. Туруута мориной гэшхээгүй тураг шубуунай hуугаагүй байhан бар шэдхэ тужые hэтэлжэ, гаталагдашагүй байhан уhан намаг соогуур булад харгы табижа байhан БАМ-ай барилгашадай амжалтануудые магтамаар. Туламжа-Ивалгын тунгалаг талада толормо hайхан ордон — аэровокзал бодхоожо, республикынгаа ажалшадые барилгашаднай баhа баясуулаа. Сэнхир номин Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр шэнэ хүүргэ баригдаа. Хэдэн олон hургуулиин, хүүгэдэй саадай байшангууд, соёлой ордонууд, магазинууд, байрын гэрнүүд баригдааб даа! Индустриальна шэглэлтэйгээр, түргэнөөр хүгжэн байгаа автономито социалис гүрэнэй шэнжэнь шэнэ барилгануудта илангаяа элеэр харагданал.

Хэдэн жэгэй саада тээ республикынгаа промышленностиин гаргаhан бүхы продукциин нэгэ миллиард түхэригтэ хүрэхэдэнь омогорхоо бэлэйбди. Харин үнгэрэгшэ жэлдэ гансахан лэ ниислэл хотымнай предприятинууд тэрээнhээ үшөө ехэ хэмжээнэй продукци гаргабал даа. Коммунис ажалай коллектив гэhэн нэрэ зэргэдэ үнинэй хүртэнхэй, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат, авиационно, судна бүтээлгын заводууд болон бусад коллективүүд мүрысөөндэ уридлагшадай манлайда ябанад. Нарин сэмбын нэгэдэлэй 800 гаран хүдэлмэришэд үнгэрhэн жэлэй түсэбые болзорhоо урид дүүргээ. Авиационно заводой суута станочник Владимир Егорович Анпилогов үнгэрhэн жэлэй ноябриин 1-дэ табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Табан жэлэй үлөөд байгша хаhа соо гурбан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ гэhэн уялга түрүү хүдэлмэришэн абаа.

КПСС-эй XXVI съездын, тэрэнэй hүүлээр болоhон партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хүдөөгэй ажалшад 1983 ондо яhала хүдэлөө. Гүрэндэ газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбүүд гол түлэб дүүргэгдэбэ. Ерэхэ жэлэй ургасада хүсэд хүрэхэ үрэhэн хаагданхай. Ниитын малда бүдүүн тэжээл урдынхиhаа холо ехээр бэлэдхэгдэнхэй.

Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Хориин, Хяагтын болон бусад хэдэн районуудай механизаторнууд, малшад, хонишод, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд үнгэрhэн жэлдэ илангаяа hайнаар ажаллаба. Ябажа байгаа табан жэлэй гурбадахи жэлэй даалгабаринуудые, абаhан уялгануудаа хүдөө ажахын олонхи коллективүүд бэелүүлээ. Совхозуудай, колхозуудай олзо ехэ болоно, ажалай эмхидхэл, журам hайжарна. Габшагай ажалаараа шалгарhан хүдөөгэй олон түрүүшүүл үндэр дээдын шангуудта хүртөө. Шэн габьяата ажалдаа үндэр амжалта туйлаhанайнгаа түлөө СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртэhэн Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Дулмажап Доржитаровна Будаевае түрүүлэн нэрлэмээр. Ондоо ямар гүрэндэ хүдөөгэй юрын ажалша эхэнэр иимэ ехэ дээдын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ бэлэй?! Имагтал социализмын орондо ажалша юрын хүнэй хэhэн сэхэ сэбэр ажал иимэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг гээшэ ааб даа!

ГЭГЭЭРЭЛ БОЛБОСОРОЛЫЕ, эрдэм, соёлые хүгжөөлгөөр арадай интеллигенциин амжалтанууд баhал горитой юм. Композитор Баудоржи Базарович Ямпиловта СССР-эй арадай артистын, Хурамхаанай районой Гааргын дунда hургуулиин багша Мария Чириповна Гармаевада СССР-эй арадай багшын, Кабанскын районой Сэлэнгын больницын хирургиин таhагые даагша Геннадий Николаевич Тепляшинда СССР-эй арадай врач гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгоhон ушар Буряад орондо соёл болбосоролой улам бүри хүгжэжэ байhые гэршэлээ бшуу. Республикымнай суута дуушан, РСФСР-эй арадай артист Дугаржаб Дашиевта РСФСР-эй Гүрэнэй М. И. Глинкын нэрэмжэтэ шан олгохо гэhэн тогтоол мүн лэ бидэниие баясуулаа.

Амжалтануудnай баясамаар, урмашамаар. Теэд шэнэ жэлэй богоhые алхаад байхадаа, үшөө бүтээжэ үрдеэгүй юумэнүүдтээ, шиидхээгүй зорилгонуудтаа совет хүнүүд гол анхаралаа хандуулнад. Продукциимнай шанар дээдын эрилтэдэ хүрөөдүй. Пүйсэдхэлэй, ажалай, ниитын, мүн гүрэнэй журам гуримые сахилгада дутагдалнууд бии байhаар. Хэхэ, бүтээхэ юумэмнай тон ехэ. Урдамнай шиидхэгдэхэ орёо олон зорилгонууд хүлеэжэ байhаар. Мэнэ hаяхан КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ энээн тушаа онсо хэлэгдээ.

УЛАСХООРОНДЫН түгшүүрилтэй орёо оршон байдалда совет арад коммунизм байгуулха зорилгонуудаа бэелүүлнэ. США-гай захиргаанай болон НАТО-гай бүлэглэлэй гэмээр уласхоорондын байдал улам шахаодуу шанга болонхой.

Ниитын байгууламжа боложо тодорhон социализмые үгы хэхэ зорилго урдаа табяад, США-гай захиргаан социализмда эсэргүү «хэрээhэтэ добтолго» соносхоо. Социалис байгуулалтые hандараaха, социалис оронуудай экономикые газардуулха, СССР-hээ болон Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдhээ сэрэгэй талаар булюу ехэ хүсэтэй болохо — иимэ зорилгые США-гай мүнөөнэй захиргаан табиhан тухайдаа мэдүүлээд, ядерна дайнда сэхэ бэлдэжэ оронхой.

Добтолго түрүүлэн хэхэдээ хэрэглэхэ гэжэ бүтээгдэhэн түрүүшын американ «першингнүүд» Баруун Германиин газар дээрэ — Советскэ Союзда, тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү шэглүүлэгдэн, hүүлэй үдэрнүүдтэ табигдаба. Баhал тиимэ «першингнүүд», далита ракетэнүүд Англиин, Италиин газар дээрэ хабсарагдажа байнхай. Эдэ бүгэдэнhөө уламжалан, үнгэрэгшэ жэлдэ, Европодохи байдал орёошье, аюултайшье болоо.

Социализмда эсэргүү политика ябуулхатаяа чэгэ доро США-гай империализм национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе зогсоохо, тэрэниие дараха гэhэн хүсэлөө бэелүүлхын түлэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые сэхэ хэрэглэжэ ороо. Рейганэй толгойлhон балмад захиргаан дээрмэшэн гуримаар уласхоорондын хуулинуудые, ООН-ой Уставые бүдүүлигээр эбдээд, бишыхан Гренадые эзэлhэн байна. Израилиин шунахай хобдог сионизмтай нэгэ амин болоод, ливан, палестин арадуудые США-гай империализм алажа, хюдажа байнхай. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе Латиин Америкэдэ дараха хүсэлтэйгээр Никарагуагай болон бусад арадуудые тэдэнэр тамалhаар...

Эгээл иимэ хэсүү бэрхэтэй сагта Советскэ Союзай, Варшавска Договорто ородог социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэд 1983 оной январиин эхеэр Прагада, июниин hүүлээр Москвада сугларжа, тохёолдоод байhан орёо түбэгтэй байдалые шэнжэлжэ үзөөд, өөhэдынгөө аюулгүй байдалые амгалан тайбан ажалые аршалан хамгаалхада хэрэгтэй бүхы хэмжээ абахабди гэжэ мэдүүлhэн байдаг. КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой үнгэрэгшэ оной сентябриин 28-да, ноябриин 24-дэ хэhэн Мэдүүлгэнүүд соо США-гай империализмын бэелүүлжэ байгаа, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууд элишэлэгдээд, манай гүрэнэй, манай союзнигуудай болон нүхэдүүдэй аюулгүй байдалые аршалан хамгаалха хэмжээнүүд тодорхойлогдонхой. Совет хүтэлбэрилэгшын мэдүүлгэнүүд бүхы дэлхэйн олонхи арадуудаар hайшаагдан дэбжэгдэбэ.

Алтан шаргал нарые альгаараа халхалжа болохогүй юм гэжэ буряад араднай тон зүб хэлсэдэг. Субажа ябаhан барасуудhаа сугларжа hууhан шаазгай хүсэтэй юм. Эб нэгэдэл — энхэ жаргалан гэжэ ойлгоhон Газарай бүмбэрсэгэй түрүү hанаатай бүхы хүнүүд дайнай аюулые сарахын түлөө, аюулта зэбсэгүүдые түхеэрэлгэ зогсоохын түлөө маша ехэ тэсэбэритэйгээр, хаа хаанагүй тэмсэжэ байнхай.

Энэ hайн hайхан, дэмбэрэлтэ арюун, нангин тэмсэлэй манлайда Агуухэ Октябриин илаhан, сэсэн багша В. И. Ленинэй түрэhэн орон ябаhаар. Совет хүнүүд эршэтэ ажалаараа Эхэ оронойнгоо экономическа, сэрэгэй хүсэ шадалые бэхижүүлхын хажуугаар салингаа, пенсиэ, абажа ябаhан зүүдхэлээ (алта, мүнгөө) Эб найрамдалай совет жасада оруулжа, энхэ тайбаниие бэхижүүлнэд. Үнгэрэгшэ жэлдэ Баунтын районой Ципиканай приискдэ хүдэлдэг электромонтёр Эдуард Павлович Лукьянов 3142 түхэриг, Түнхэнэй районой Нилово пустыниин хүдэлмэришэн Иван Петрович Акимов 3080 түхэриг гэхэ гү, али хоёр жэлэйнгээ салингые эб найрамдалай жасада үгөө. Тоолохо болобол, манай нютагай хүнүүдэй иимэ үнэн зүрхэнhөө бэелүүлhэн патриот ёhоной хэрэгүүд олон даа. «Аша зээнэртэмнай, үри саданартамнай амгалан байдал хэрэгтэй.

Совет засагай, социалис гүрэнэй мүндэлhэн түрүүшын үдэрhөө эхилээд, «нялха байхадань нязалхаяа, бага байхадань бисалхаяа ялалайбди» гэжэ гэмэрэлдэн, хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэндэ шүдөө зуужа, нюдөө үзүүрлэн, «хэрээhэтэ добтолго» эмхидхэн орогшодой хүhэрэй яhан лэ мүнөө үлөө бээз. Хуушан мүлжэлгэтэ дэлхэйн эзэд баяшуул маанадта занадагшье байгаа, занаhааршье зандаа.

Гэбэшье, эб нэгэтэн эбдэршэгүй, үгэ нэгэтэн үхэшэгүй юм. Эрхимэй дээжэ — эб нэгэдэл! Газар дэлхэйн hайхан сэдьхэлтэ олон түмэн хүн зон, социалис оронуудтай эблэрэн нэгэдэбэл энхэ амгаланиие сахиха дүүрэн аргатай. Энхэ тайбан аршалагдаха.

С. БАДМАЕВ,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

Горнягууд дэбжэлтын замаар

Бэлигтэй поэт Дондок Улзытуев минии түрэhэн гараhан, мүнөө ажаhуудаг, ажалладаг хадата нютагые:

Буурал хангай Захаамин,
булгата Уран-Дүшэ,
Буумал шулуун байсанууд,
харьяа түргэн Зэдэ.
Дархан солотой байhан —
Алташа, мүнгэшэ,
Дабажа ерээл бэлигынь
зуун жэлнүүды hэтэ, —

гэжэ магтаа hэн. Үнэхөөршье, уран шүлэгшын дурдаhан бэлигүүдэй нэгэн — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат болоно. Республикымнай горно промышленностиин ахамад предприяти ерэхэ октябрь hарада байгуулагдаhаар табин жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэнь.

Алтан онойнгоо хүндэлэлдэ комбинадай олон мянган хүдэлмэрилэгшэд, горнягууд ажалай бэлэгүүдые бэлдэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй туршада үнэтэ металлай руда малтан абаха, худалдаха түсэбүүд уридшалан декабриин 9-дэ дүүргэгдээ hэн. Ажалай бүтээсые 2,6 процентээр дээшэлүүлhэнэй ашаар комбинат урда жэлнүүдэйхиhээ 500 мянган түхэригөөр үйлэдбэриингөө гарзые доошолуулжа, хэдэн зуу мянган түхэригэй олзо түсэбhөө гадуур оруулба.

Манай коллектив 1983 ондо Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй гурбадахи кварталай дүнгөөр мүнгэн шантай гурбадахи hуури эзэлээ. Тиихэдэ гурба дахин КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой, ВЛКСМ-эй обкомой, мүн тиихэдэ КПСС-эй Захааминай райкомой болон райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугуудые абаа hэн. СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ комбинаднай хүртөө. Цехүүдэй 48 бригадануудта «комбинадай эрхим бригада», 60 түрүүшүүлдэ» «Гол мэргэжэлэй эрхим хүдэлмэришэн», 2—2 хүнүүдтэ «Эрхим мастернууд болон залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэд» гэhэн нэрэ зэргэнүүд олгогдоhон байна. Ажалдаа үндэр амжалта туйлажа, коммунис заршам hургаалай дүрим сахиhан комбинадай 1427 хүдэлмэрилэгшэд, ИТР албаа хаагшадта «Коммунис ажалай ударнигай» нэрэ хүндэ шэнээр олгогдолон гү, али дахинаа үгтэhэн юм.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ комбинадай коллектив өөрынгөө хубитые муу бэшээр оруулна. 1983 ондо районой ажахынуудта шефскэ туhаламжа яhала ехээр хүргөөбди. Совхозуудта 3600 центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэб 222 центнерээр үлүүлэгдэhэн. Хүдөө нютагуудта шэнэ барилгануудые ехээр хэнэбди.

Комбинадаймнай хамhабариин ажахы hайнаар хүгжөөгдэнэ. Комбинадта мэдэлтэй «Закаменский» совхоз эдеэ хоол үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй түсэбые октябриин 8-да дүүргээ hэн. Мяха, hү, хартаабха, овощ худалдаха түсэбтэ даабарияа жэл бүридэ 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. 1983 ондо түсэбhөө гадуур 45 мянганhаа дээшэ түхэриг олзо оруулагдаа.

«Горняк» гэhэн мэргэжэл шудалжа, 1977 онhоо Холтоhоной уурхайда хүдэлжэ эхилээ hэм. Энэ уурхайн сэбэрлэлгын нэгэ бригада 1980 онhоо намда даалгагдаhан. Уурхайн эгээл гээгдэнги бүлэг толгойлоод, мүнөө тэрэнээ эрхимүүдэй зэргэдэ гаргажа, комсомол-залуушуулай бригада болгоhондоо урма зоригтой ябадагби.

Бригадынгаа гэшүүн бүхэнэй мэргэжэл, дүй дүршэл, эрмэлзэлые нэгэдхэжэ, мүрысөөндэ илалта туйлаха зорилго урдаа табинхайб. Ажалдаа бүхы асуудалнуудые хамтаараа шиидхэхые оролдогдоно. Манай коллективтэ ажалай, ажаhуудалай журам эбдэхэ гү, али хүдэлмэридөө гэнэ усал hэргылхэ гуримые хазагайруулха ушар үзэгдэхэеэ болинхой. Уурхай дотороо түрүүлэн бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхэлэй үрэмдэлгын оньhон түхеэрэлгэнүүдые туршажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээбди, табан залуу горнягуудые hурган хүмүүжүүлээбди. hара, квартал бүридэ үйлэдбэриимнай түсэб 115—120 процент дүүргэгдэдэг юм. Мүнөө үедэ манай бригадынхид 1984 оной июнь hарын түсэбые дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариие 3 жэл 7 hара соо бэелүүлжэ, түрэл комбинадайнгаа байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха уялгатайбди. Табан жэлэймнай түсэбтэ даабаринууд хахад жэлээр уридшалан дүүргэгдэхэ юм.

А. МОСКВИТИН,
горняк, 1983 оной Буряадай комсомолой шангай лауреат.

ГАЙХАЛ, БАЯР, ОМОГОРХОЛ...

Буряадай Уран зураашадай холбооной байгуулагдаhаар табин жэлэй ойдо зорюулагдаhан ретроспективна выставкэ Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ нээгдэбэ. Тус выставкэдэ республикымнай зохёохы бэлигтэнэй хэдэн зуун бүтээл олоной үзэмжэдэ дурадхагдаа.

...Гайхал, баяр, омогорхол. Сугларагшадай ухаан сэдьхэлдэ түрэhэн мэдэрэлые эдэл үгэнүүдээр тодорхойлхоор шэнги hэн. Залhаа залда ороходо бүрээ баяр бахархалай мэдэрэлдэ улам ехээр эзэлэгдэн ябаhан хүнүүдые харахада, урмашамаар лэ байгдаа. Теэд үнэхөөрөөшье, хужарлама hайхан хэды олон бүтээл эндэ табигдааб даа!

Түрүүшын зал соо дэлгээгдэhэн гар урлалай зүйлнүүд харагшадай анхаралые хүрэhөөр татаадхина. Мүнгэшэ дархашуулай модоор hиилэгшэдэй, мориной дэлhээр хүшэгэ нэхэгшэдэй шэнэ бүтээлнүүд үндэhэн буряад искусствын эдэ жанрнуудай улам түргэнөөр хүгжэжэ байhаниие гэршэлнэ. Эдэнэй дундаhаа Буряадай АССР-эй арадай уран зураашад Г. Васильевай, М. Эрдынеевэй бага хэмжээнэй скульптуранууд, мүнгэшэ дархашуул Б. Жамсаранов, А. Чинбат, Э. Манзаров болон бусадай мүнгөөр бүтээhэн зүйлнүүд онсо hайхан түхэл хэлбэреэрээ олоной нюдэ хужарлуулна. Тиихэдэ С. Ринчинова, А. Цыбикова, Е. Дамбиева, Т. Дашеева гэгшэдэй мориной дэлhээр нэхэhэн гобеленүүд мүн лэ харагшадай hанаа сэдьхэлдэ таараhан байха юм.

Буряад уран зурагай искусствын үндэhэ hуури табигшадай бүтээлнүүд тус выставкэдэ олоор дурадхагдаа. Тэрэ тоодо Ц. Сампиловай, Р. Мердыгеевэй, Г. Павловай, И. Аржиковай, А. Тиминай, Е. Неволиhагай эрхим захатанууд эндэ табигдажа, искусствада дуратайшуулые баясуулба. Ц. Сампиловай «Хори буряадуудай хурим түрэ», И. Аржиковай «Бөө эмнэдэггүй—гэмтээдэг», Г. Павловай «Агитатор», И. Дадуевай «Буха-ноён» гэхэ мэтын олондо мэдээжэ болоhон зурагуудтай харагшад сэдьхэлээ хүдэлэн байжа, дахинаа эндэ уулзаба.

Уhан, тоhон шэрээр урлагдаhан зурагууд, линогравюрнууд, офортнууд, батигууд... Юрэдөө, ямар жанрай бүтээлнүүд удаадахи залнуудта табигдаагүйб даа! Энэ ушархадаа Буряадай уран зурагай искусствын бүхы жанрнуудай, мүн зураашадай бэлиг шадабариин хэр түргэнөөр хүгжэжэ байhаниие харуулна гээшэ. Республикымнай уран бэлигтэнэй аха захатан болохо А. Тимин, А. Окладников, Т. Рудь, Э. Аюшеев, М. Шестакова, Б. Садыков, Е. Неволина гэгшэдэй бүтээлнүүдhээ эхилээд, Д-Н. Дугаров, А. Казанский, А. Сахаровская түрүүтэй дунда наhанай зураашадай, тиин Ч. Шенхоров, Б. Тайсаев, Л. Семенов мэтын залуу мэргэжэлтэдэй үнгэ hайхан зурагууд эдэ залнуудта дэлгээгдээ. Түхэл хэлбэриншье, гүн удхыншье талаар айхабтар hонин эдэ зурагууд выставкэдэ ерэгшэдые баярлуулаа.

Тэрэшэлэн залуу бэлигтэн А. Цыбиковагай тоhон шэрээр урлаhан гүнзэгы удхатай зурагуудай дэргэдэ хүн зон олоороо сугларанхай харагдаа. Тэрэнэй зураhан эхэнэрнүүдэй дүрэнүүд, пейзажнууд онсо өөрсэ түхэл маягаараа, hолонгошуу hайхан үнгэ шэрээрээ бултанай анхаралые татаа бшуу. Эдэ зурагуудайнь дундаhаа «Хожомдоhон айлшан», «Булагай дэргэдэ», «Шэбэртэдэ» гэhэн бүтээлнүүдыень онсолон тэмдэглэхэээр байгаа.

«Түрэл нютагайнгаа түүхын хуудаhануудые, мүнөөнэй гайхамшагта үе сагые, ажал хэрэгээрээ алдаршаhан хүн зониие уран зураашадай үнэншэмэ hайханаар харуулна. Үндэhэн буряад искусствын үзэсхэлэнтэ hайхан баялигуудтай танилсаhандаа хубидаа золтой ошохомнай. Жаргалта энэ үдэрэй түлөө республикынгаа уран зураашадта, музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ баяр баясхалангые хүргэн ошогшо Семеновтоной бүлэ. Улаан-Үдэ хото».

Б. ДОРЖИЕВА.

«...Экономикоёо саашадань хүгжөөhэнэй, технико-экономическа үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhанай ашаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй социальна программые залан сэхээр бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ»

(КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тогтоолhоо).

ТОО, БАРИМТАНУУД

△ 1983 ондо республика доторнай хүдөө ажахын 1270 коллектив бригадна подрядай гуримда ороhон байна. Ингэжэ дүн хамта тарян ажалда хүдэлдэг 694 бригада, мал ажалай 576 коллектив энэ түрүү онол аргаар хүдэлжэ гараба.

△ Үнгэрhэн жэлдэ ниитын адууhа малда бүхыдөө 426,7 мянган тонно үбhэн hүрилэгдөө, 227 мянган тонно сенаж нөөсэлэгдөө, 242,7 мянган тонно hолоомон суглуулагдаа, 729,7 мянган тонно силос дарагдаа, 44 мянган тонно витаминтай ногооной гурил гаргагдаа гэхэ гү, али дүн хамта 499,5 мянган тонно тэжээлэй единицэ бэлэдхэгдээ. Энэнь нэгэ условно малда 3,7 центнер тэжээлэй единицэ хүртэhэн болоно.

△ Буряад ороной таряашад гүрэндэ таряа тушааха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 123 процент дүүргээ. Илангаяа Загарайн, Сэлэнгын районууд түсэбтэ даабаряа гурба дахин үлүүлжэ шадаhан байна. Республикын хартаабхашад мүн лэ амжалтатай. Эдэнэр үнгэрhэн жэлэйнгээ түсэбые 132 процент бэелүүлээ.

△ Мүнөө республика дотор элдэбын түхэлэй 10,5 мянган трактор, тэрэ тоодо хүсэ ехэтэй К-700 түхэлэй 755 трактор, ашаанай 5659 автомашина, ороohоной 3377 комбайн болон хүдөө ажахын бусад техникэ, машина тоологдоно. Мүн лэ холимол гурил гаргадаг 49 цех, тэжээл буйлуулдаг 487 түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэжэ байнхай.

△ 1983 ондо республикын ажахынууд 68,0 мянган тонно мяха, 130,5 мянган тонно hү, 150 гаран миллион үндэгэ, 26,9 мянган центнер ноohо гүрэндэ тушааhан байна.

△ Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын ажахынуудай хонишодой 184 бригада зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абаа.

Республикынгаа гол баялиг болохо хонин hүрэгые эрхилэгшэдэй дунда олондо мэдээжэ болоhон Хурамхаанай совхозой ахалагша хонишон С. Н. Банаева үнгэрhэн жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 140,2 хурьга түлжүүлжэ, социалис мүрысөөндэ илажа гараа.

Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Д-Н. Б. Сундуев хурьга абаха, ноohо хайшалха табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл соо бэелүүлhэн байна.

Улаан-Үдын гол ёлкын дэргэдэ. А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

КОНКУРСЫН ДҮНГҮҮД

«Манай үеын хүн» гэһэн ниитэ гаршаг доро жэл бүри соносхогдожо байдаг конкурсын дүнгүүдые газетын редколлеги хаража үзэбэ. Конкурсдо уран зохёолшод, журналистнууд, хүдэлмэришэд болон хүдөө бэшэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Тэдэнэй эльгээһэн материалнууд соо манай республикын ажалшадай арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи гол жэлдэ түйлаһан амжалтанууд, алдарта хүнүүд тухай хэлэгдэһэн байха юм.

Редколлеги нэгэдэхи шан хэндэшье олгохогүй гэжэ шиидхэбэ.

Уран зохёолшо Гопсон Дунзынович **Тапхаевта** «һайн хүн—нютагай шарай» гэһэн очеркынь түлөө хоёрдохи шан олгогдобо.

Зэдын районой «Мир» колхоздо ажаһуудаг манай газетын уншагша Даши-Дылык Батуевич **Буянаевта** «Анханһаа алдаршаһан», «Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ журналист Николай Батомункуевич **Галдановта** «Эжэл хоёр дуран» нуудайнь түлөө тус тус шангууд олгогдобо.

«Буряад орон-83» гэһэ гуудай конкурсын дүнгү Үдэдэ ажаһуудаг Павел И **макинай** «Сочи-82» гэжэ диппомант» гэһэн фото-зу дохи шан. Хэжэнгын рай даг Доржо Бадмаевич Н пуушуул-бэрхэшүүлэ» гэһэн түлөө гурбадахи шан ол

ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ ХОРИН ТАБАН ЖЭЛ

Кубада боложо байһан хатуу шанга байлдаанууд тухай информационно агентствэнүүдэй мэдээсэдэг байһаниинь һаяхан лэ шэнгеэр һанагдана. Фидель Кастро түрүүтэй эсэргүүсэгшэд американ табимал Батистын хосорон һалажа байһан засаг захиргаанай сэрэгүүдтэй дайлалдаһан байгаа. Эсэргүүсэн бодогшодой армиин алдар солоор бадарһан отрядуудай Гаванада ороһон тухай, эзэрхэн зонхилогшын зугадан талиигһан, революциин илаһан тухай 1959 оной январиин 1-дэ бүхы дэлхэй мэдэжэ абаа һэн. Тиигэжэ Кубын түүхэдэ шэнэ үе саг эхилһэн байгаа.

Энэ гайхамшагта үе сагһаа хойшо үнгэрһэн 25 жэл шанга тэмсэлэй, үсэд нэтэрүү ажалай, агууехэ илалтануудай жэл болобо. Кубын революциие һүнөөжэ, арал дээрэ хуушанай ёһо гуримуудые һэргээхэ гэһэн һэдэлгэнүүдээ бэелүүлхын тула американ империализм хүсэлэл оролдолгонуудаа гамнабагүй. Хүлһэншэдэй Плая-Хирондо дөбтолон оролгын урагшагүйдэлгэ, экономическа хашалта харшалалга, тагнуулай түбэй захиргаанай һүйдхэлтэ ябуулганууд, зэрлиг муухай аашаэдэ бүгэдэ Кубын революциин түйлалтануудые усадхан зайсуулха гэһэн Вашингтоной харата ябуулга болоно.

США-гай хашалта харшалалтые арад зон дабажа, Батистын зонхилхы захиргаанай дарлалта мүлжэлгын хойшолонгуудые усадхаһан байгаа. Тиихэдэ орон дотор арад зондо эсэргүү захиргаанай зонхилжо байха үедэ американ монополинууд тэрэнэй национальна бэеэ даадһан байдалые харшалдаг, байгаалиин баялигуудые дээрмэдэдэг байгаа. Ажалшад үгытэй ядуу байдалһаа, үбшэн тахалһаа зайсадаггүй һэн. Илангаяа хүдөө нютагуудта ажаһуудаг кубынхид үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа.

Сүлөөтэ аралай арад зон 25 жэлэй турша соо ехэ амжалтануудые түйлаа. Хүдэлмэригүйдэлгэ, капиталис байгуулалтын бусад үлэгдэлнүүд усадхагдан зайсуулагдаа. Түүхэтэ богони болзор соо үзэг бэшэггүйдэлгэ усадхагдаба. Мүнөө Куба бүгэдэ ниитын 9 жэлэй һуралсалда орожо байна. Арадай элүүрые хамгаалгын ашаг үрэ ехэтэй системэ байгуулагдаа.

Национальна экономикын гол һалбари болохо саахарай промышленностиие хүгжөөлгэдэ, Кубын арад горитой амжалтануудые түйлаба. Орон дотор саахарай томо ехэ промышленна комплекснууд байгуулагдана. 1980 ондо иимэ комплекснууд оройдоол 4 байһан һаа, харин мүнөө 94 болонхой. Агропромышленна 53 комплекс баригдажа байна.

Эдэ мүрнүүдэй автор 60-дахи онуудай эхиндэ Кубада хүдэлһэн юм. Тиихэдэ бүхы саахарай тростнигые гараараа хуряадаг бэлэй. Харин энэ жэлдэ ургасын 60-аад процентые комбайнуудаар хуряахаар түсэблэгдэнэ. Саахарай тростнигые ашаалалга, зөөлгэ гүйсэд онһожоруулагданхай. 80 мянга гаран трактор полинуудай дээрэ хүдэлнэ.

Мүнөө үеын Кубые «ехэ барилгын талмай» гэжэ нэрлэхэ ёһоороо нэрлэнэ. Хайшаашье ошоо һаатнай, үнгэржэ ерэхэдээ аха холын районуудаарше ябаа һаа, хаа хаанагүй барилгын крануудые харааат. Предприятинууд, байрын гэрнүүд, һургуулинууд, больницанууд, стадионууд баригдана. Барилгашадай ажалай илалтанууд тухай үдэр бүри шахуу хэблэлдэ мэдээсэгдэнэ.

Революциин урда тээ эгээл гээгдэнги байһан аралай зүүн районуудта байгаалиин баялигууд хурдан түргэнөөр ашаглагдана. Советскэ Союзтай нягта холбоо барисаатайгаар баригдажа байһан Пунта-Гордын никелиин комбинадые Эсэгэ ороной индустриин гигант болоно гэжэ Кубын Коммунис партиин Нэгэдэхи секретарь, Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ф. Кастро нэрлэһэн байгаа. 1985 ондо хараалагдаһан ашаглалгада оруулагдаһанай һүүлээр тэрэ жэл бүри 30 мянган тонно никель-кобальтын концентрат үгэхэ юм.

Пунта-Гордын комбинат кубын-совет хани барисаанай барилга болоно гэжэ Кубада тоологдоно. Олохон совет мэргэжэлтэд Кубын үетэн нүхэдтэеэ хамта ээм зэмээ ниилүүлэн барилга дээрэ хүдэлнэ, дүй дүршэлөө хубаалдана. Комбинадай баригдажа байха үедэ шухала хэрэгтэй бусад барилгануудые байгуулгада ехэ анхарал хандуулагдаһан байгаа. Харгы зам, шэнэ аэропорт, байрын гэрнүүд, һургуулинууд, почтонууд, клубууд болон бусад барилганууд хэгдэнэ.

Пунта-Гордоһоо 30-аад километрэй газарта оршодог Лас-Камариокас тосхон шадар никелиин заводой барилга улам эршэдэжэ байна. Хэблэл тэрэниие Кубын асари ехэ барилга гэжэ нэрлэнэ.

Совет-кубын үргэн ехэ харилсаанай үрэ дүнгүүдые Кубын ажалшад үндэрөөр сэгнэнэ. Гансал ашагта малтамал шанаржуулгын промышленностьда бэшэ, харин бусад олон һалбаринуудта энэ харилсаа холбоон үрэ түгэсөөр тогтоогдоно. Совет техническэ туһаламжаар баригдаһан мантан ехэ текстильнэ комбинат 1983 ондо ашаглалгада оруулагдаа.

Уласхоорондын оршом соо социалис Кубын нэрэ хүндэ таһалгаряагүйгөөр ургажа байна. Тэрэ империализмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдтэй харилсаа холбоо тогтооно, бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй хүдэлөөнэй эдэбхитэй гэшүүн болоно. Тэрэнэй правительство Советскэ Союзай эб найрамдалта хараа шэглэлые залан сэхээр дэмжэнэ, Рейганэй захиргаанай эзэрхэг түримхэй, дай жүрөөдэһэн политикые эрид буруушаана. Американ шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо байһандань һанаагаа зобожо байһанаа Кубын правительство мэдүүлнэ. Вашингтоной хархис ябуулганууд гансал Европодо бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда түйлай ехэ аюул тохёолдуулна.

Социалис Кубын иимэ политическэ хараа шэглэл дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй нэрэ хүндэдэ хүртэдэг юм. Тиигэжэ зуураа, тэрэ США-гай зонхилхы бүлэгөөрхидэй дурыень гутаана. Кубын революцида эсэргүү экономическа хашалта харшалалта хэхэһээ гадна, Вашингтон Сүлөөтэ арадда сэрэгэй аюул тойбо татана. Тиимэһээ Куба һэримжэтэй хёрхо байха, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлхэ баатай болоно.

Американ империализмын харата муухай ябуулгануудые үүдхэжэ байгаашье һаань, социалис общество амжалтатайгаар байгуулжа байһан Кубын баатар габьяата арад ерээдүй тээшэ найдамтайгаар харана. Тэрэ Сүлөөрэлгын үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтана.

А. ВОРОПАЕВ,
ТАСС-ай корр.

Гавана.

Нютаг нютагай һонин

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДТЭ НҮҮБЭ

Болбосон түхэлтэй, шэнэ байрануудта шэнэ жэлэй урдахана нүүжэ ороходо баяр дээрэ дабхар баяр гээшэл! Манай локомотив-вагон заһабарилгын заводой барилгын управлениин хүдэлмэришэд үнгэрһэн 1983 ондо нилээд оролдосотойгоор хүдэлжэ гараа.

Дүн хамта 2 миллион 92 мянган түхэригэй бүхы түхэлэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэб уялгануудаа 103,5 процентээр дүүргэжэ амжаабди. Тэрэ тоодо байрын гэрнүүдые барилгада 1 миллион 137 мянган түхэриг һомологдоһон, энэ талаар хараалагдаһан түсэб, даабаринуудна 115,2 процент дүүргэгдээ.

Баясамаар лэ гээшэ. Бүхы дээрээ 3150 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада тушаагдаха ёһотой һаа, энэ тоо 6268 дүрбэлжэн метртэ хүргэгдөө. Управленидэмнай 300 шахуу хүн хүдэлдэг. Эрхим бригаданууд сооһоо М. И. Бессоновой хүтэлбэрилдэг шулуушадай болон Н. С. Горбачевой, А. Г. Усольцевагай, Н. И. Соболевагай, П. Н. Белоплотовой, А. Д. Зимиревэй хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай, штукатур-шэрдэгшэдэй, сантехнигүүдэй, электригүүдэй бригаданууды онсолон нэрлэмээр. Шэнэ жэлэй урдахана 59 квартиратай нэгэ гэр түсэбһөө гадуур ашаглалгада тушаагдаа юм.

ЛВРЗ-гэй поселогой Октябрьская гудамжаар ябаа һаа, ербын бодоһон олон дабхартай яла сала шэнэ гэрые анхараарайт. Энэ гэрэй нэгэдэхи дабхарта кооперативна худалдаа наймаанай эдеэ хоолой магазин нээгдээ. Ингэжэ хүдэлмэришэдэй хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулгада анхарагдана гээшэ.

Шэнэ гэрнүүдтэ манайшье управлениин хүдэлмэришэд түбхинэн ороо. Тодорхойлон нэрлэбэл, монтажник Рудольф Аркадьевич Кульпичев, сантехник Степан Иванович Конев, бетонщигуудай бригадир Анатолий Иванович Кавров гэгшэдэй бүлэнүүд ба бусадшье ажалай түрүүшүүл болоно. Һуудал байдалайнгаа һайжаруулагдажа, заводой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө онсо анхаралай энэ хэрэгтэ хандуулагдажа байхада, хүдэлмэришэднай урмашал зоригжолоо бүри бадаруулхань дамжаггүй.

Л. КУРЕЕВА,
заводой барилгын управлениин таһагай ахалагша инженер.

ШЭНЭ КЛУБ УРИНА

КОСТОМУКША (Карелиин АССР). Горнягуудай ажаһуудаг Костомукша хотодо нээгдэһэн клуб илангаяа залуушуулда ехээр һайшаагдана. Тэрэ гэр бүлэнэртэ зорюулагдажа нээгдээ юм. Энэ залуу хотодо жэл бүри 130 түрэ хурим болодог байна. Тиимэһээ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай Соёлой ордоной хүдэлмэрилэгшэд энээниие хараада абаһан байгаа.

Мүнөө дээрээ залуу хотодо театр, филармони, уран һайханай галерей үгы юм. Тиимэһээ шэнэ клуб эдэ бүгэдын оронд хэрэглэгдэнэ. Москвагай болон Петрозаводскын артистнууд эндэ дуратайгаар ерээ һэн.

Клубта уран зурагай искусствын эдэбхитэдэй бүтээлнүүдэй выставкэ эмхидхэгдээ һэн. Дуушадай, хүгжэмшэдэй, хатаршадай конкурснууд үнгэргэгдөө.

Клубта үнгэргэгдэдэг гэр бүлын үдэшэнүүд залуушуулда ехэ туһатай байдаг, тиимэһээ хүнүүд дуратайгаар шэнэ клубта ерэдэг байна.

(ТАСС).

ЭНХЭ ТАЙБАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Эб найрамдалай жасада туһа нэмэри оруулдаг Зэдын районно комиссиин бүридэлдэ ажалша коллективүүдэй, ниитын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, партиин, дайнай, ажалай ветеранууд оролсодог юм. Эдэнэр булта ниитын политическэ, үзэл сурталай ойлгуулалмжын хүдэлмэридэ баян дүй дүршэлтэй хүнүүд мүн.

Шэнэ, 1984 оной урда тээхэнэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой хэһэн Мэдүүлгэдэ бодото харюу болгон, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые хараадаа абан, комиссимнай гэшүүд хүдэлмэреэ улам һэргээн һайжаруулха тушаа асуудал табиһан байна. КПСС-эй гадаадын эб найрамдалта политика, совет арадай амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэл тухай олониитын дунда ойлгуулан хөөрэжэ үгэхэ, эршэмтэ ажалда хүн зониие зоригжуулха гээшэ манай нангин уялга мүн.

«Знание» бүлгэмэй түлөөлэгшэдтэй суг үнгэрэгшэ жэлдэ 300 лекци, 400 хөөрэлдөө ажалшадтай хэһэн байнабди. Энэ хэрэгтэ комиссиин гэшүүд Д. А. Суклев, Г. К. Хайдуков, Н. М. Оргонов, М. А. Иванова гэгшэд тон эдэбхитэй хабаададаг, шагнагшадай һонирхол бадараажа шададаг хүнүүд юм.

Баруун Европодо американ ядерна буу зэбсэг тараан тодхоолгые буруушааһанаа районоймнай хүн зон бодото хэрэгүүдээрээ батадхаһан байна. Ажалша коллективүүдэй суглаанууд, митингнүүд дээрэ олоной һаналаа нэгэдэл элирхэйлэгдээ. Жэшээлхэдэ, Ёнхор һууринай хүн зон иимэ хандалга абаһан байна: «Дайн манда хэрэггүй! Бидэ дайнай аюулые, хүн зондо харша талые һайн мэдэнэбди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда багахан нютагаймнай 56 эрхим хүбүүд баатарай үхэлөөр унаһан юм. Түрэл гаралынь, бидэнэр — нютагаархидынь эдэнэр тухайгаа мүнөөдэр болотор гашуудан шаналнабди. Дайнда хабаадалсагшадай сэдьхэлэй, бэеын шарханууд эдэгээгүй зандаал...»

Мүнгэ зөөри эб найрамдалай жасада оруулха патриотическа хүдэлөөндэ районоймнай бүхы ажалша коллективүүд хабаадана. 85 ажахы, эмхи зургаанууд эндэ энэ хэмжээгээр ... илангаяа эб ... һанаа гаршалзагшад ... нэй нэрэмжэтэ, ... хозуд, Алцагай ... совхозууд. Зэдын ... барилга-барилгын ... эб найрамдалай ... гэ үдэрэйнгөө ... зорюулһан байна.

Һайн дураараа ... рамдалай жасада ... ры оруулдаг ... шорно. Жэшээнь, ... һууринай Ц. ... Инзагатада ажа... Бадмаев гэгшэд ... гаа пенсие ... оруулһан байна. ... 60 жэлэй ... ахалагша хонишон ... ков һарынгаа ... энэ хэрэгтэ зо...

Комиссиин ... дайнай ветеран ... Хайдуков, Н. ... Б. Б. Будаев, ... шинов гэгшэд ... сэрэгэй-патриот ... хүмүүжүүлгэдэ ... ран хандуулдаг ... районой ветеран ... тээ абаха, залуу ... залгануудынь ... тула оролдохо ... энхэ тайбан ... аша туһада ...

А. Б...
эб н...
жасада ту...
районно ...

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

КОММУНИС БАЙГУУЛАЛТЫН ЗАМА...

Совет экономико бүлюу һайн талаяа, зохёон байгуулхы арга боломжонуудаа бүхы дэлхэйдэ элирхэйлэн харуулна, коммунис байгуулалтын гол шэглэлнүүдээр бата найдамтайгаар урагшаа дабшана. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй дүнгүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгын текст доторхи партиин социально-экономическа политикын үндэһэн шухала асуудалнуудаар гүнзэгы удхатай заабари зүбшэлнүүдые, тобшололнуудые сэгнэхэдээ, гадаадын олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд, хэдэ хэдэн оронуудай гүрэнэй ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад иимэ тобшолол хэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан Соведүүдэй ороной 1984 оной түсэб болон бюджет КПСС-эй экономическа стратегидэ харюусана, совет экономикые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, арад зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха арга олгоно, тиихэдэ оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые хэрэгтэй хэмжээндэ байлгаха юм гэжэ шэнжэлэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текст мүнөө үедэ совет обществые хүгжөөлгын гол шухала зорилгонуудта КПСС-эй ленинскэ хандасые тодо хурсаар, бата найдамтайгаар харуулна гэжэ Чехословакиин **«Руде право»** газетэ заана. Энээн дотор үгтэһэн үндэһэ баримтатай сэгнэлтэнүүд, дурадхалнууд ороной арадай ажахыда түйлагдаһан амжалтануудые улам хүгжөөхэ арга олгохо байна.

«Советскэ Союзай экономикын хурдан түргэн хүгжэлтэ» гэһэн гаршаг доро СЕПГ-гэй ЦК-гай орган **«Нойес Дойчланд»** газетэ СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ сессиин хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр мэдээсэнэ. СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэб ба СССР-эй Гүрэнэй бюджет экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ Советскэ Союзай экономическа, эрдэм, техникын хүсые үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ, саашадань хүгжөөхэ арга олгохо байна гэжэ тэмдэглэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой сентябриин 28-да, ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгэнүүдые, СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай аюулгүй байдалые хангаха талаар шэглүүлэгдэһэн харюугай хэмжээнүүдые СССР-эй гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадууд үгэ соогоо бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Мүнөө болотор үзэгдөө дуулдаагүй үргэн ехэ хэмжээнэй ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ талаар Совет гүрэн экономическа ехэ хүсэтэй юм гэжэ Польшын **«Жиче Варшавы»** газетэ мэдээсэнэ. Ажалшадай материальна ба оюун ухаан бодолой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангахын тула, ороной экономикые саашадань хүгжөөхын тула энэ хүсые үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ гэһэн асуудалнууд КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин гол анхаралда табигдана.

Баруунай оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараа... нүүд СССР-эй Вер... ведэй сессиин ... хай мэдээсэлнүү... ходоо, СССР-эй ... хые хүгжөөхэ т... танууд түйлагд... дэрхэ баатай бо... лэй табан жэлэй ... түйлагдаһан ... эгээл үндэр үр... жэлэй ехэ ту... нэмэгдэнэ», — ... **Йорк таймс»** тэй ... гэхэ зуураа сов... лэгшэ Ю. В. А... дотор совет эко... лалтануудта бо... үгтэнэ, ушаржа ... дунданууды ... олгоно.

Сессиин элид... тор харуулагда... римтанууд ажа... бэхижүүлхэ, тэр... лые һайжаруул... жээнүүдые аб... «үйлэдбэри бол... тээсые саашада ... жэ байһыень ... руулна» гэжэ Л... **диан»** газетэ ...

Барууи Гер... **раль.Анцайгер»** ... эй ЦК-гай Пле... дые шинжэлхэ... ниитэ эршэ ... болохогүй, һай... нуудые улам ... хүгжөөхэ хэрэг... Андроповой ... лаа хандуулна...

Империализ... дэй, нэн түрүү... НАТО-гай тала... юзнигуудай х... нуудһаа уламж... рондын байдал... шүүрилтэй бол... һаань, совет ... жалтатайгаар ... жэ **«Таймс оф** ... бэшэнэ. Ороно... хамгаалха хүс... гэдэ анхарала... дуулха зуураа ... Совет гүрэн а... дал байдалые ... һайжаруулха ... оролдолго гар...

Ф. КАСТРЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ГАВАНА. Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ф. Кастро Сантьяго-де-Куба провинциин Пальма-Сорьяно хотодо болоһон ажалшадай митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Эсэргүүсэгшэдэй армиин отрядуудай городые сүлөөлһөөр 25 жэлэй ойдо Латиин Америкэдэхи эгээл ехэ полиграфическа комбинадые эндэ ашаглалгада оруулалгада зорюулагдажа, митинг үнгэргэгдэһэн байгаа.

Кубын арадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй түгэсхэлэй шатын гол үйлэ хэрэгүүд тухайда тогтожо хэлэхэдээ, эсэргүүсэн бодогшод олониитын эгээл эдэбхитэй дэмжэлгэдэ тушаглэдэг байгаа гэжэ Ф. Кастро тэмдэглээ.

Мүнөө парти, правительствын политика ороной бүхы районуудые индустриальна аргаар тогтууритай һайнаар хүгжөөхэ талаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ Ф. Кастро тэмдэглээ.

ФИНЛЯНДИИН ГАДА... ПОЛИТИКЫН ГОЛ ШЭГЛ...

ХЕЛЬСИНКИ. Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын, харилсаа холбоо тогтоохын аша туһада совет-финляндиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ гээшэ Финляндиин гадаадын политикын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь болоно гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй талаар парламентска комиссиин энлэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Хоёр ороной хоорондохи хани харилсаан хадаа хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай 1948 оной совет-финляндиин договорто үндэһэлнэ. Энэ договор хойто зүгтэ, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба тогтууритай байдал ... һэ һуури таб...

Элшэ хүсэн... ностиин, үргэ... эд бараа үйл... лаар Советск... Финляндиин ... далдаа найма... ска харилса... хүгжөөхэ шу... дэглэгдэнэ.

Европодо ... сэгүүдые бүт... ургэдхэгдэжэ ... паагаа зобо... саашадаа ... тэмдэглэгдэнэ.

Р. Б. ...

ҮБЭЛЭЙ ДУНДА ҺАРА

Саһаар бага, һалхигүй намдуухан, үүлэгүй сэлмэг үдэрнүүд январь һарада олон байха. Илангаяа хүйтэн шэмэрүүн үдэрнүүдтэ үдхэн сагаан манан агаарта тунажа байһандал үзэгдэдэг. Энэ хадаа газарай хүрьһэнэй бүри ехээр хүрэжэ, агаарай температурын 40 градус хүрэтэр доошолһонһоо болодог юм.

Океан, далай шадархи газарһаа тон холо тула Сибирьтэ январь һарада агаар ехээр хүйтэрдэг, амисхаалда бүри «нягтаран үдхэрһэндэл» үзэгдэдэг гээшэ.

Декабрь һарын түгэсэжэ, январиин эхилхэдэ, агаарай температура дунда зэргээр 2—6 градусаар доошолдог байна.

Буряад орондомнай 1984 оной январь һарын агаарай дунда зэргын температура 20—25, республикын хойто зүгтэ 25—30 градуста хүрэхэ, нормынгоо зэргээр байха юм.

Һарын туршада 2-һоо 15 миллиметр хүрэтэр саһан орохо.

Январиин түрүүшын арбан хоногто республикадамнай нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ, хаа-яа болоод бага зэргэ саһан орожо байха. Агаарай температура энэ үедэ һуниндөө 23—28, хойто районуудта 30—35, үдэртөө 10—15 градус байхаар хүлеэгдэнэ. Арбан хоногой һүүл багаар һуниндөө хүйтэн шангадажа, 30—35 градуста, хойто районуудта 35—40 градуста хүрэхэ юм.

Һарын хоёрдохи арбан хоногой тэн багаар, гурбадахи арбан хоногой һүүл багаар хүйтэн эгээл ехээр шангадаха. Һуниндөө термометр 35—40, хойто районуудта 40—45 градус хүйтэниие харуулжа байха.

Байгал-Амарай түмэр зам шадар һарын түрүүшын хоёр арбан хоногой туршада нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Гурбадахи арбан хоногто саһан орохогүй.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй Центральна Комитедэй Шэнэ жэлэй амаршалга. «СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссида. «Республикын ажалай эршэ» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Найдалай дулаан»—В. Пешняевай статья. «Трамваймни город соогуур шамдана» — А. Меркушевагай статья. Һайндэрэй һонин.

Гурбадахи хуудаһанда. «Үшөө ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагдана» — Д. Дашиевай хөөрөөн. «1984 оной богоһо дээрэ»— Г. Шишкинэй статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. —Илагшын гар үргэе!»— Р. Гаязовай хундага-фельетон. Шэнэ жэлэй һайндэрэй элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

ВОСКРЕСЕНИ, ЯНВАРИИН 1.
ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ҺАЙНДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—Шэнэ һонин. 9.20—Мультфильмнүүд. 10.00—Ород ба совет поэдүүдэй шүлэгүүдээр найруулагдаһан композици. 10.30 — «Будильник». 11.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30—Дело за тобой» —үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 13.50—«Хүгжэмтэ киоск». 14.20 — Кубын революциин Илалтын 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Кубын телевидениин программа. 15.20—«Спорт-83». Спортивна жэлэй дүнгүүд. 16.00 — Эдир дуушадай конкурс. 17.00—«Идеальный муж» — уран һайханай фильм. 18.30 — «Совет газар дээрэ уулзалга». 18.45—Хүүгэдэй шог зугаанай «Ералаш» журналай хуудаһануудаар. 19.30—«Аяншалагшадай клуб. 20.30—Шэнэ жэлэй аттракцион, эстрадно-цирковой бүжэг. 22.00—«Время». 22.35— Шэнэ жэлэй аттракционой үргэлжэлэл.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Зарядкада зогсогты». 9.20—Украин арадай дуунай концерт. 10.00 —«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 10.30—Кубын инструментальна ансамблиин концерт. 10.55—Павло-Посадай пулаад тухай дамжуулга. 11.10 —В. А. Моцартын зохёолнууд. 12.00—Баримтата фильмүүд. 12.35— Куйбышевай үгжэмэй училищиин арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 12.55—Баримтата экран. 13.50 — Киножурнал. 14.00 — Владивосток хотын судна бүтээлгын ПТУ-нуудай һурагшадай конкурс. 15.05 — Мультфильмнүүд. 15.45—«Огненные дороги». Олон серитэй уран һайханай фильм. (8-дахи сери). 17.00—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 17.30—Камерна хүгжэмэй концерт. 17.50 —«Шэнэ жэл руу аяншалга». 18.30—«Үнэн зүрхэнһөө». Брянска областиин хүдөөгэй ажалшадтай уулзалга. 20.30—«Залуу гэр бүлын асуудалнууд тухай». 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.20 — Спорт тухай баримтата фильмүүд. 22.00—«Время». 22.35—«Невеста с Севера»—уран һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой хүүгэдэй Ехэ хоорой хабаадалгатайгаар Шэнэ жэлэй карнавал». 10.25 — Баримтата фильмүүд. 11.05 — Гүрэнэй республиканска ород арадай «Россия» ансамблиин концерт. 11.45 — «Ральф, здравствуй», «Чип», «Бсиман» — үхибүүдтэ уран һайханай фильмүүд. 12.55 — «Приключения капитана Врунгеля» — 13 серитэй мультфильм (1-дэхи, 2-дохи сери). 13.15 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.25 — Хүгжэмтэ энтохон. 17.00 — «Түүхын хуудаһан». 17.45 — «Эжын һургуули». 18.15 — «Приключения электроника»— уран һайханай фильм (1-дэхи сери)—«Побег».

Улаан-Үдэ. 19.30—«Байгал»— шэнэ һониной программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 «Сибириин газар дайда».

Улаан-Үдэ. 20.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.45 — «Последняя ночь уходящего года» —уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Игорь Владимирович Ильинский». Уроки жизни» — телефильм. 23.35 — Баримтата фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.45 — «Шатарай һургуули». 10.15 — «Девушка и море»—уран һайханай фильм. 11.20 — Баримтата фильм. 11.50 — «Сугтаа—эбтэй бүлэбди». 12.20 — «Поэзи». М. Луконин. 12.55 — Фильм-концерт. 14.15 — «Валькины паруса» — үхибүүдтэ фильм. 15.25 — «Ан амитадай аймагта». 16.25 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүд. 18.40 — «Экран»-суглуулбари. 19.10 — Бүхэсоюзна сатирическэ «Фитиль» журнал. 19.20—Соносхолнууд.

Москва. 19.30 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Ородой түрүүшын хэблэлгэ Иван Федоровто зорюулагдаһан дамжуулга. 20,20 — Киноочерк.

Москва. 20.30 — Кино-зурагнал.

Москва. 21.00— «Амгалан нойрсогты багашуул!» 21.15— «Хани харилсаан» — тележурнал. 22.00 — «Время». 22.35 — «Пишите письма»— уран һайханай фильм. 23.45 — «Руку, товарищ!»— фильм.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора — 2-62-6; отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни— 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Гос... ственного комитета Бурятской АСС... делам издательств, полиграфии и к... ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина... Н-01765. Заказ № 301. Индекс 0...